

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูของกลุ่มมหาวิทยาลัยราชภัฏเขตภูมิศาสตร์ภาคใต้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารตำรา งานวิจัย และการสืบค้นด้วยระบบอินเทอร์เน็ตในการวิเคราะห์ และสังเคราะห์สำหรับการใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการศึกษาและพัฒนากรอบแนวคิด เพื่อการจัดทำรูปแบบการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู ของกลุ่มมหาวิทยาลัยราชภัฏเขตภูมิศาสตร์ภาคใต้ และพัฒนาเครื่องมือการวิจัย ตามหัวข้อเนื้อหาดังต่อไปนี้

1. การจัดการศึกษาหลักสูตรครูศาสตรบัณฑิต ของกลุ่มมหาวิทยาลัยราชภัฏเขตภูมิศาสตร์ภาคใต้
2. การฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ของกลุ่มมหาวิทยาลัยราชภัฏเขตภูมิศาสตร์ภาคใต้
3. การจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาวิชาชีพครูของต่างประเทศ
4. การฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของต่างประเทศ
5. การฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู
6. มาตรฐานวิชาชีพการศึกษา มาตรฐานวิชาชีพครูและมาตรฐานประสบการณ์วิชาชีพ
7. สภาพข้อมูลพื้นฐานของจังหวัดที่เป็นที่ตั้งของกลุ่มมหาวิทยาลัยราชภัฏเขตภูมิศาสตร์ภาคใต้
8. แนวคิดการพัฒนารูปแบบการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู
9. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การจัดการศึกษาหลักสูตรครูศาสตรบัณฑิต ของกลุ่มมหาวิทยาลัยราชภัฏเขตภูมิศาสตร์ภาคใต้

ประเทศชาติจะพัฒนาได้อย่างถาวรต้องอาศัยกำลังคนในชาติที่มีความรู้ความสามารถ อันเป็นผลมาจากการได้รับการศึกษาอบรมที่มีคุณภาพ และได้มาตรฐานเป็นสำคัญ แนวโน้มของการศึกษาไทยภายใต้การเปลี่ยนแปลงทางสังคม เศรษฐกิจ วัฒนธรรม เทคโนโลยี และสิ่งแวดล้อม ได้รับผลกระทบอย่างรุนแรง ทำให้การศึกษาที่เป็นความหวังของผู้คนที่พึ่งพาเพื่อให้เป็นปัจจัยนำไปสู่การป้องกัน การแก้ปัญหา และแก้ไขวิกฤตในชีวิตและสังคม กลายเป็นตัววิกฤตเสียเอง รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550 จึงได้บัญญัติรัฐธรรมนูญในมาตรา

81 ให้รัฐต้องจัดให้มีกฎหมายเกี่ยวกับการศึกษาแห่งชาติ ปรับปรุงการศึกษาให้สอดคล้องกับ
 ความเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ และสังคม การพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีปลูกฝังจิตสำนึก
 ที่ถูกต้อง ส่งเสริม ภูมิปัญญาท้องถิ่น และวัฒนธรรมของชาติ จึงได้มีการตราพระราชบัญญัติ
 การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ให้เป็นกฎหมายแม่บทเชื่อมต่อกับบทบัญญัติในรัฐธรรมนูญ
 เพื่อเป็นฐานหลักในนโยบาย แห่งรัฐด้านการศึกษา ศาสนา ศิลปะ และวัฒนธรรมของประเทศ
 และเพื่อเป็นกรอบแนวทางในการปฏิรูปการศึกษาของประเทศ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษา
 แห่งชาติ, 2545ก, หน้า 4) ดังนั้นแนวทางการแก้วิกฤตทางการศึกษาในปัจจุบัน คือ การปฏิรูป
 การศึกษา เพื่อให้สามารถตอบสนองความเปลี่ยนแปลงระบบที่หลากหลายอย่างมีคุณภาพ และ
 แผนการศึกษาแห่งชาติ (พ.ศ. 2545-พ.ศ. 2559) จะประสบความสำเร็จในการพัฒนาการศึกษา
 ได้ระดับหนึ่ง ในด้านปริมาณทางการศึกษา แต่ยังมีปัญหาด้านคุณภาพทางการศึกษาที่ไม่สามารถ
 สอดคล้องความต้องการในกระบวนการพัฒนาคนในสังคมให้เปลี่ยนแปลงอย่างเหมาะสมกับ
 สถานการณ์แวดล้อม การพัฒนาคุณภาพของคนในสังคมด้วยการพัฒนาคุณภาพการศึกษา จึงเป็น
 สิ่งสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนาประเทศ ซึ่งในปัจจุบันคำว่า “การพัฒนา” เป็นคำที่ใช้กันกว้างขวาง
 ในทุกระดับ ไม่ว่าจะเป็นระดับชาติจนกระทั่งถึงระดับบุคคล ทั้งนี้ การพัฒนา หมายถึง การทำให้
 เจริญ ตรงกับคำในภาษาอังกฤษว่า Development ซึ่งหมายถึง การทำให้ดีขึ้น เจริญขึ้น ความก้าวหน้า
 พระธรรมปิฎก (ป.อ.ปยุตฺโต) (2546, หน้า 11) กล่าวถึง การปฏิบัติในเชิงของการสร้างความเจริญ
 เรียกว่า การพัฒนา เพื่อให้การปฏิรูปการศึกษามีการปฏิบัติที่เป็นรูปธรรม กระทรวงศึกษาธิการ
 ซึ่งเป็นผู้ดูแลจัดการศึกษาของชาติ โดยภาพรวมก็ได้มีการประกาศยุทธศาสตร์สู่ปฏิบัติ แผนพัฒนา
 อุดมศึกษาระยะยาว ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2543 – พ.ศ. 2557) ซึ่งเป็นแผนแม่บท (Master Plan) กำหนด
 ทิศทางเพื่อกำกับการพัฒนาสถาบันอุดมศึกษาให้เป็นสถาบันการศึกษาขั้นสูงที่มีคุณภาพทัดเทียม
 นานาอารยประเทศ จึงได้ให้ความสำคัญกับการสร้างกำลังคนที่ไม่เพียงแต่มุ่งเน้นในด้านปริมาณ
 เท่านั้น แต่มุ่งเน้นด้านคุณภาพด้วย คณะศึกษาศาสตร์ หรือคณะครุศาสตร์ในสถาบันอุดมศึกษา
 เป็นหน่วยงานที่ทำหน้าที่ในการผลิตบัณฑิตในสาขาวิชาชีพครู เพื่อบรรลุปเป้าหมายของหลักสูตร
 คือ การประกอบวิชาชีพครูในอนาคตของผู้สำเร็จการศึกษา โครงการผลิตครูการศึกษาขั้นพื้นฐาน
 ระดับปริญญาตรี หลักสูตร 5 ปี เป็นโครงการหนึ่งในแผนปฏิรูประบบการผลิตครู และบุคลากร
 ทางการศึกษา ของกระทรวง ศึกษาธิการ ซึ่งมีจุดเน้นที่คัดเลือก คนดี คนเก่ง และมีจิตวิญญาณครู
 เข้ามาเรียน ตามหลักสูตรใหม่ 5 ปี โดยกำจัดรับเฉพาะสาขาที่ขาดแคลน และจำเป็นต้องการจัด
 การศึกษาขั้นพื้นฐาน มีการให้ทุนการศึกษา และประกันการมีงานทำ เพื่อผลิตครูรุ่นใหม่ที่มี
 ความเข้มแข็งทางวิชาการ เชี่ยวชาญทางวิชาชีพ และรักศรัทธาในวิชาชีพครู เพื่อเป็นกำลังสำคัญ
 ในการปฏิรูปการศึกษาให้บรรลุผลตามที่คาดหวัง เป็นโครงการผลิตครูพันธุ์ใหม่ โดยมีหลักการ

คือ 1) เป็นโครงการที่จัดทำขึ้นเพื่อผลิตครูมืออาชีพ ที่มีความรู้ทางวิชาการเชี่ยวชาญทางวิชาชีพ และมีอุดมการณ์ในวิชาชีพครู โดยการดึงดูดคนดี คนเก่ง เข้ามาศึกษาวิชาชีพครูด้วยหลักสูตร และกระบวนการที่เน้นการปฏิบัติ และการฝึกอบรมที่เข้มข้น โดยจัดทำเป็นภาพรวมของประเทศ

2) ผลิตครูในสาขาวิชา และพื้นที่ที่เป็นความต้องการของหน่วยงานผู้ใช้ครู ได้แก่ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา เป็นต้น โดยมีเงื่อนไขผูกพันให้นิสิต/นักศึกษาที่เข้าร่วมโครงการเมื่อสำเร็จการศึกษาแล้วต้องบรรจุเข้ารับราชการ และ

3) มีการคัดเลือกสถาบันอุดมศึกษาที่มีความเชี่ยวชาญ และมีศักยภาพเป็นสถาบันฝ่ายผลิตครูในโครงการ

คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ ในฐานะเป็นหน่วยงานกำหนดนโยบาย และวางแผนการศึกษาของชาติ ได้กำหนดแผนหลักของการปฏิรูปการฝึกหัดครู ที่มีสาระสำคัญตั้งแต่การสรรหาคandidate คนเก่ง มาเรียนครู การพัฒนาคณาจารย์สาขาครุศาสตร์ ศาสนา ศาสตร์ การปฏิรูปการเรียนการสอน และการพัฒนาครูประจำการ แผนปฏิรูปการเรียนการสอนในสถาบันผลิตครู ระบุเป้าหมายการปฏิรูปไว้ 7 เป้าหมาย โดยมีเป้าหมายที่ 2 เป็นเป้าหมายเพื่อปรับปรุงและพัฒนา กระบวนการฝึกปรับปรุง และพัฒนากระบวนการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูให้สอดคล้องกับแนวคิดในแผนหลักของการปฏิรูปการฝึกหัดครู เพื่อให้บรรลุตามเป้าหมาย การฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของมหาวิทยาลัยราชภัฏ เปลี่ยนแปลง และพัฒนามาจากผลการวิจัยการประชุมสัมมนาเป็นเวลานาน จนได้รูปแบบในปัจจุบันที่เน้นการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู เป็นขั้นตอนหลักที่สำคัญในกระบวนการผลิตครู ซึ่งต้องมีการรับผิดชอบในการดำเนินงานที่กว้างขวาง มีนักศึกษาเข้าฝึกประสบการณ์เป็นจำนวนมาก มีบุคลากรหลายฝ่ายทั้งภายใน ได้แก่ อาจารย์นิเทศก์ อาจารย์ประจำหลักสูตร ฝ่ายฝึกประสบการณ์วิชาชีพ และภายนอกสถาบัน ได้แก่ อาจารย์พี่เลี้ยง ผู้บริหารการศึกษา และชุมชน ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการดำเนินงาน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2547, หน้า 7) นอกจากนี้ Smith, (2004) มีความเห็นว่า การผลิตครูต้องพิจารณาให้ครอบคลุมทั้งระบบตั้งแต่เรื่องเนื้อหาวิชาที่สอน ความรู้ที่เกี่ยวข้องในการประกอบอาชีพครู และกลวิธีการสอน ตลอดจนการนำประสบการณ์ที่ประสบความสำเร็จของหน่วยงานต่าง ๆ ไปใช้ ทั้งนี้การผลิตครูที่ดีมีคุณภาพนั้นจะศึกษาหาความรู้ภาคทฤษฎีแต่เพียงอย่างเดียวคงจะเป็นไปไม่ได้ จำเป็นต้องมีการฝึกภาคปฏิบัติให้มากเพียงพอจนสามารถปฏิบัติงานในหน้าที่ได้อย่างดี มีความมั่นใจ และเชื่อมั่นในการทำงาน การฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูเป็นกระบวนการภาคปฏิบัติ เป็นวิชาในหมวดวิชาชีพครู/ หมวดวิชาเฉพาะ และเปรียบเสมือนหัวใจสำคัญของการผลิตครู เป็นประสบการณ์ที่จำเป็น และสำคัญยิ่ง เพราะเป็นช่วงสำคัญที่นักศึกษาสาขาวิชาการศึกษา หรือนักศึกษาคูครูจะได้นำทฤษฎีที่ได้จากการเรียนรู้ในวิชาต่าง ๆ ไปประยุกต์สู่การปฏิบัติเป็นโอกาสสำคัญที่นักศึกษาจะได้ฝึกงานภายใต้

การแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษา และอาจารย์พี่เลี้ยง ได้ฝึกการทำงานร่วมกับบุคลากรที่เกี่ยวข้อง ในการฝึกปฏิบัตินอกสถานที่ที่เป็นหน่วยฝึกประสบการณ์วิชาชีพ (สถานศึกษาสำหรับปฏิบัติการสอน หรือเครือข่ายสถานศึกษา)

การผลิตครูของคณะครุศาสตร์ กลุ่มมหาวิทยาลัยราชภัฏเขตภูมิศาสตร์ภาคใต้ ใช้หลักสูตร ครุศาสตร์บัณฑิต ที่พัฒนามาจากหลักสูตรครุศาสตร์บัณฑิต การศึกษาขั้นพื้นฐานระยะเวลา 5 ปี พ.ศ. 2546 โดยมีฐานของปรัชญาและวัตถุประสงค์ของหลักสูตรเดิม คือ มุ่งให้มีความสัมพันธ์ สอดคล้องกับแผนพัฒนามาตรฐานวิชาการ และวิชาชีพของสาขาวิชาชีพครู โดยมุ่งเน้นการผลิต บัณฑิตให้มีความรอบรู้ทั้งภาคทฤษฎี และภาคปฏิบัติ สามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้เหมาะสม มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์และสังเคราะห์อย่างเป็นระบบ หมั่นแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง และสามารถติดต่อสื่อสารกับผู้อื่นได้เป็นอย่างดี รวมทั้งให้เป็นผู้มีคุณธรรมและจริยธรรมการศึกษาระดับอุดมศึกษาของชาติ ปรัชญาของการอุดมศึกษา ปรัชญาของสถาบัน อุดมศึกษา และผลิตครู ในมิติใหม่ที่เน้นการจัดการศึกษาที่ใช้ผลลัพธ์เป็นฐาน (Outcomes-Based Education) เน้นผลลัพธ์ การเรียนรู้ (Learning Outcome) การจัดโครงสร้างหลักสูตรแบบชุดวิชา (Modular System) และการจัดการเรียนรู้แบบที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ รูปแบบการจัดการเรียนรู้ระบบชุดวิชาของหลักสูตรนี้ เน้นการเรียนรู้ทฤษฎีร่วมกับการปฏิบัติ การเรียนจากสถานการณ์จริง การสร้างความรู้ด้วยตนเอง และการสร้างเครือข่ายความร่วมมือในการผลิต และพัฒนานักศึกษาระหว่างคณะครุศาสตร์ โรงเรียนและชุมชนท้องถิ่น ให้บัณฑิตครูมีคุณภาพ มีศักดิ์ศรีความเป็นครูตามมาตรฐานวิชาชีพครู เป็นครูชั้นวิชาชีพที่มีความสามารถในการจัดการเรียนรู้ และพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดีและเก่ง เป็นหลักสูตรใหม่ที่จัดทำขึ้นครอบคลุมเกณฑ์สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา และตาม พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2546 มาตรา 49 ที่กำหนดให้ครูสภตามพระราชบัญญัติ สภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2546 มาตรา 49 ได้กำหนดให้มีมาตรฐานวิชาชีพครู 3 มาตรฐาน คือ มาตรฐานด้านความรู้และประสบการณ์วิชาชีพ มาตรฐาน ด้านการปฏิบัติงาน และมาตรฐานด้านการปฏิบัติตน ในแต่ละมาตรฐานย่อยทั้ง 3 ด้าน ได้กำหนดสาระ และสมรรถนะ เป็นกรอบแนวทางการบริหารจัดการ

การบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ คณะครุศาสตร์เป็นผู้ดำเนินการบริหารหลักสูตร จัดทำแผนการเรียนการสอนตลอดหลักสูตร และรับผิดชอบในการจัดการเรียนการสอนในกลุ่มชุด วิชาชีพครู คณะผู้สอนเป็นผู้จัดทำแผนการเรียนรู้ จัดกิจกรรมการเสริมสร้างทักษะ ให้คำปรึกษา แนะนำ สำหรับการสอนกลุ่มชุดวิชาการศึกษาทั่วไปและกลุ่มชุดวิชาเอก คณะครุศาสตร์จะเป็น ผู้ประสานกับคณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ เพื่อจัดเตรียม ผู้สอนในชุดวิชาที่เกี่ยวข้อง โดยมีปรัชญาของหลักสูตร วัตถุประสงค์ของหลักสูตร และโครงสร้าง หลักสูตร มีดังนี้ (งานฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู คณะครุศาสตร์, 2551, หน้า 2)

ปรัชญาของหลักสูตร

หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต เป็นหลักสูตรผลิตครูชั้นที่มีปรีชาสามารถ (Capability) ดำเนินชีวิตด้วยปัญญาสามารถบูรณาการความรู้ ทักษะ คุณธรรม จริยธรรมแห่งชีวิตไปสู่การจัดการศึกษา และพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี มีสติปัญญาความสามารถ และอยู่ร่วมกับคนอื่นได้อย่างมีความสุข รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลง และสามารถเผชิญปัญหาหรือวิกฤติได้ด้วยสติปัญญา

วัตถุประสงค์ของหลักสูตร

ผลิตครูในมิติใหม่ที่เน้นผลลัพธ์การเรียนรู้ให้บัณฑิตครูมีคุณภาพ มีศักดิ์ศรีความเป็นครู ตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู เป็นครูชั้นวิชาชีพที่มีความสามารถในการจัดการเรียนรู้ และพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดีและเก่ง โดยมีวัตถุประสงค์ดังนี้

1. ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากสถานการณ์จริง โดยการผสมผสานภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ เข้าด้วยกัน สร้างองค์ความรู้โดยการเรียนรู้ผ่านกิจกรรม การทำงาน การแก้ปัญหา และการเรียนรู้จากทีม
2. เน้นกระบวนการจัดการการเรียนการสอน ให้ผู้เรียนมีทักษะและความรู้เฉพาะทางสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในวิชาชีพเป็นอย่างดี
3. มุ่งปลูกฝังจิตสำนึกของความเป็นครู ด้วยกระบวนการจัดการเรียนรู้ และการได้รับแบบอย่างที่ดีจากผู้สอน และผู้ที่เกี่ยวข้องในการพัฒนาผู้เรียน

บัณฑิตครูศาสตร์ที่สำเร็จการศึกษาตามหลักสูตรนี้ มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ดังนี้

1. เป็นคนดี มีอุดมหมายของชีวิต มีหลักการในการดำเนินชีวิต เข้าถึงความงาม และความสุขของชีวิต มีพลัง และความมุ่งมั่นในการพัฒนาตน และพัฒนาความก้าวหน้าของส่วนรวม รักชุมชนและท้องถิ่น สามารถดำรงชีวิตอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุข
2. เป็นคนเก่ง มีความสามารถ และทักษะในการใช้ภาษาไทยและภาษาต่างประเทศอย่างน้อยสองภาษา มีความรักในการใฝ่รู้ใฝ่เรียนอย่างต่อเนื่อง มีทักษะในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ มีความสามารถในการคิดและการแก้ไขปัญหา สามารถเผชิญสถานการณ์ และรู้ทันการเปลี่ยนแปลง
3. เป็นครูดี เข้าใจธรรมชาติของผู้เรียน มีคุณสมบัติของความเป็นกัลยาณมิตรกับผู้เรียน และบุคคลที่เกี่ยวข้องร่วมมือกับชุมชนเพื่อพัฒนาผู้เรียนและสถานศึกษา เป็นผู้ที่มีจริยธรรมแห่งวิชาชีพ และสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ
4. เป็นครูเก่ง มีปรีชาสามารถในการจัดการศึกษาและจัดการเรียนรู้ รอบรู้และเชี่ยวชาญในสาขาวิชาที่ตนถนัด มีความคิดสร้างสรรค์และสามารถวิจัยเพื่อพัฒนา และแก้ปัญหาผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

โครงสร้างหลักสูตร

โดยที่เป็นการสมควรปรับปรุงเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญาตรีที่ใช้ในปัจจุบัน ให้มีความเหมาะสมยิ่งขึ้น เพื่อประโยชน์ในการรักษามาตรฐานวิชาการและวิชาชีพ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของเกณฑ์การรับรองวิทยฐานะและมาตรฐานการศึกษา และเพื่อให้การบริหารงานด้านวิชาการดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ ฉะนั้นอาศัยอำนาจตามความในมาตรา 8 แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2548 รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ จึงให้ออกประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง “เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญาตรี พ.ศ. 2548” ลงวันที่ 25 พฤษภาคม พ.ศ. 2548 เล่ม 122 ตอนพิเศษ 39 ง ดังต่อไปนี้

1. ระบบการจัดการศึกษา ใช้ระบบทวิภาค โดย 1 ปีการศึกษาแบ่งออกเป็น 2 ภาคการศึกษา ปกติ 1 ภาคการศึกษาปกติ มีระยะเวลาศึกษาไม่น้อยกว่า 15 สัปดาห์

2. การคิดหน่วยกิต

2.1 รายวิชาภาคทฤษฎี ที่ใช้เวลาบรรยาย หรืออภิปรายปัญหาไม่น้อยกว่า 15 ชั่วโมงต่อภาคการศึกษาปกติ ให้มีค่าเท่ากับ 1 หน่วยกิตระบบทวิภาค

2.2 รายวิชาภาคปฏิบัติ ที่ใช้เวลาฝึก หรือทดลองไม่น้อยกว่า 30 ชั่วโมงต่อภาคการศึกษาปกติ ให้มีค่าเท่ากับ 1 หน่วยกิตระบบทวิภาค

2.3 การฝึกงานหรือการฝึกภาคสนาม ที่ใช้เวลาฝึกไม่น้อยกว่า 45 ชั่วโมงต่อภาคการศึกษาปกติ ให้มีค่าเท่ากับ 1 หน่วยกิตระบบทวิภาค

2.4 การทำโครงการหรือกิจกรรมการเรียนรู้อื่นใดตามที่ได้รับมอบหมายที่ใช้เวลาทำโครงการ หรือกิจกรรมนั้น ๆ ไม่น้อยกว่า 45 ชั่วโมงต่อภาคการศึกษาปกติ ให้มีค่าเท่ากับ 1 หน่วยกิต

3. จำนวนหน่วยกิตรวมและระยะเวลาการศึกษา

มีจำนวนหน่วยกิตรวมไม่น้อยกว่า 150 หน่วยกิต ใช้เวลาศึกษาไม่เกิน 10 ปีการศึกษา สำหรับการลงทะเบียนเรียนเต็มเวลา และไม่เกิน 15 ปี

4. โครงสร้างหลักสูตร ประกอบด้วยหมวดวิชาศึกษาทั่วไป หมวดวิชาเฉพาะ และหมวดวิชาเลือกเสรี โดยมีสัดส่วนจำนวนหน่วยกิตของแต่ละหมวดวิชา ดังนี้

หมวดวิชาศึกษาทั่วไป หมายถึง วิชาที่มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีความรอบรู้อย่างกว้างขวาง มีโลกทัศน์ที่กว้างไกล มีความเข้าใจธรรมชาติ ตนเอง ผู้อื่น และสังคม เป็นผู้ใฝ่รู้ สามารถคิดอย่างมีเหตุผล สามารถใช้ภาษาในการติดต่อสื่อสารความหมายได้ดี มีคุณธรรม ตระหนักในคุณค่าของศิลปะและวัฒนธรรมทั้งของไทยและของประชาคมนานาชาติ สามารถนำความรู้ไปใช้ในการดำเนินชีวิตและดำรงตนอยู่ในสังคมได้เป็นอย่างดี

สถาบันอุดมศึกษาอาจจัดวิชาศึกษาทั่วไปในลักษณะจำแนกเป็นรายวิชา หรือลักษณะบูรณาการใด ๆ ก็ได้ โดยผสมผสานเนื้อหาวิชาที่ครอบคลุมสาระของกลุ่มวิชาสังคมศาสตร์ มนุษยศาสตร์ภาษา และกลุ่มวิชาวิทยาศาสตร์กับคณิตศาสตร์ในสัดส่วนที่เหมาะสม เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของวิชาศึกษาทั่วไป โดยให้มีจำนวนหน่วยกิตรวมไม่น้อยกว่า 30 หน่วยกิต

หมวดวิชาเฉพาะ หมายถึง วิชาแกน วิชาเฉพาะด้าน วิชาพื้นฐานวิชาชีพ และวิชาชีพ ที่มุ่งหมายให้ผู้เรียนมีความรู้ ความเข้าใจ และปฏิบัติงานได้ โดยให้มีจำนวนหน่วยกิตรวม หลักสูตรปริญญาตรี (5 ปี) ให้มีจำนวนหน่วยกิตหมวดวิชาเฉพาะรวมไม่น้อยกว่า 114 หน่วยกิต

สถาบันอุดมศึกษาอาจจัดหมวดวิชาเฉพาะในลักษณะวิชาเอกเดี่ยว วิชาเอกคู่ หรือวิชาเอก และวิชาโทก็ได้ โดยวิชาเอกต้องมีจำนวนหน่วยกิตไม่น้อยกว่า 30 หน่วยกิต และวิชาโทต้องมีจำนวนหน่วยกิตไม่น้อยกว่า 15 หน่วยกิต ในกรณีที่จัดหลักสูตรแบบวิชาเอกคู่ต้องเพิ่มจำนวนหน่วยกิตของวิชาเอกอีกไม่น้อยกว่า 30 หน่วยกิต และให้มีจำนวนหน่วยกิตรวมไม่น้อยกว่า 150 หน่วยกิต

หมวดวิชาเลือกเสรี หมายถึง วิชาที่มุ่งให้ผู้เรียนมีความรู้ ความเข้าใจ ตามที่ตนเองถนัด หรือสนใจ โดยเปิดโอกาสให้ผู้เรียนเลือกเรียนรายวิชาใด ๆ ในหลักสูตรระดับปริญญาตรี โดยให้มีจำนวนหน่วยกิตรวมไม่น้อยกว่า 6 หน่วยกิต

สถาบันอุดมศึกษาอาจยกเว้นหรือเทียบโอนหน่วยกิตรายวิชาในหมวดวิชาศึกษาทั่วไป หมวดวิชาเฉพาะ และหมวดวิชาเลือกเสรีให้กับนักศึกษาที่มีความรู้ความสามารถที่สามารถวัดมาตรฐานได้ ทั้งนี้ นักศึกษาต้องศึกษาให้ครบตามจำนวนหน่วยกิตที่กำหนดไว้ในเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรและเป็นไปตามหลักเกณฑ์การเทียบโอนผลการเรียนระดับปริญญา เข้าสู่การศึกษาในระบบ และแนวปฏิบัติที่ดีเกี่ยวกับการเทียบโอน ของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา

1. คุณสมบัติของผู้เข้าศึกษา คือ จะต้องเป็นผู้สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย หรือเทียบเท่า

2. การลงทะเบียนเรียน ให้ลงทะเบียนเรียนได้ไม่น้อยกว่า 9 หน่วยกิต และไม่เกิน 22 หน่วยกิต ในแต่ละภาคการศึกษาปกติ สำหรับการลงทะเบียนเรียนเต็มเวลา และให้ลงทะเบียนเรียนได้ไม่เกิน 9 หน่วยกิต ในแต่ละภาคการศึกษาปกติ สำหรับการลงทะเบียนเรียนไม่เต็มเวลา และจะสำเร็จการศึกษาได้ คือ หลักสูตรปริญญาตรี (5 ปี) สำเร็จการศึกษาได้ไม่ก่อน 8 ภาคการศึกษาปกติสำหรับการลงทะเบียนเรียนเต็มเวลา และไม่ก่อน 17 ภาคการศึกษาปกติ สำหรับการลงทะเบียนเรียนไม่เต็มเวลา

สำหรับการลงทะเบียนเรียนในภาคฤดูร้อน ให้ลงทะเบียนเรียนได้ไม่เกิน 9 หน่วยกิต หากสถาบันอุดมศึกษาใดมีเหตุผลและความจำเป็น การลงทะเบียนเรียนที่มีจำนวนหน่วยกิต

แตกต่างไปจากเกณฑ์ข้างต้นก็อาจทำได้ แต่ทั้งนี้ต้องไม่กระทบกระเทือนต่อมาตรฐาน และคุณภาพ การศึกษา ทั้งนี้ ต้องเรียนให้ครบตามจำนวนหน่วยกิตตามที่ระบุไว้ในหลักสูตร

1. เกณฑ์การวัดผลและการสำเร็จการศึกษา ให้สถาบันอุดมศึกษากำหนดเกณฑ์การวัดผล เกณฑ์ขั้นต่ำของแต่ละรายวิชา และเกณฑ์การสำเร็จการศึกษาตามหลักสูตร โดยต้องเรียนครบ ตามจำนวนหน่วยกิตที่กำหนดไว้ในหลักสูตร และต้องได้ระดับคะแนนเฉลี่ยไม่ต่ำกว่า 2.00 จาก ระบบ 4 ระดับคะแนนหรือเทียบเท่า จึงถือว่าเรียนจบหลักสูตรปริญญาตรีสถาบันอุดมศึกษาที่ใช้ ระบบการวัดผล และการสำเร็จการศึกษาที่แตกต่าง จากนั้นจะต้องกำหนดให้มีค่าเทียบเคียงกันได้

2. การประกันคุณภาพของหลักสูตร ให้ทุกหลักสูตรกำหนดระบบการประกันคุณภาพ ของหลักสูตรให้ชัดเจน ซึ่งอย่างน้อยประกอบด้วยประเด็นหลัก 4 ประเด็น คือ

2.1 การบริหารหลักสูตร

2.2 ทรัพยากรประกอบการเรียนการสอน

2.3 การสนับสนุนและการให้คำแนะนำนักศึกษา

2.4 ความต้องการของตลาดแรงงาน สังคม และ/หรือความพึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิต

3. การพัฒนาหลักสูตร ให้ทุกหลักสูตรมีการพัฒนาหลักสูตรให้ทันสมัย แสดงการปรับปรุง ดัชนีด้านมาตรฐานและคุณภาพการศึกษาเป็นระยะ ๆ อย่างน้อยทุก ๆ 5 ปี และมีการประเมิน เพื่อพัฒนาหลักสูตรอย่างต่อเนื่องทุก 5 ปี

การฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ของกลุ่มมหาวิทยาลัยราชภัฏเขตภูมิศาสตร์ภาคใต้

กลุ่มมหาวิทยาลัยราชภัฏเขตภูมิศาสตร์ภาคใต้ คือ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา และ มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา ทั้ง 5 มหาวิทยาลัยราชภัฏดังกล่าวเป็นสถาบันอุดมศึกษาในสังกัด กระทรวงศึกษาธิการ จัดการศึกษาในระดับปริญญาตรีขึ้นไป ภายใต้พระราชบัญญัติมหาวิทยาลัย ราชภัฏ พ.ศ. 2547 มาตรา 7 ที่ให้มหาวิทยาลัยราชภัฏเป็นสถาบันอุดมศึกษา เพื่อพัฒนาท้องถิ่น ที่เสริมสร้างพลังปัญญาแผ่นดิน พัฒนาพลังการเรียนรู้ เชิดชูภูมิปัญญาของท้องถิ่น ที่เสริมสร้าง พลังปัญญาของแผ่นดิน สร้างสรรค์ศิลปวิทยา เพื่อความเจริญก้าวหน้าอย่างมั่นคงและยั่งยืน ของปวงชน มีส่วนร่วมในการจัดการ การบำรุงรักษา การใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลและยั่งยืน โดยมีวัตถุประสงค์ในการศึกษาส่งเสริมวิชาการ และวิชาชีพ ขั้นสูง ทำการสอน วิจัยให้บริการวิชาการแก่สังคม ปรับปรุง ถ่ายทอด และพัฒนาเทคโนโลยี ทำนุบำรุงศิลปและวัฒนธรรม ผลิตครูและส่งเสริมวิทยฐานะครู” (งานฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู คณะครุศาสตร์, 2551, หน้า 3)

การฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูเป็นหัวใจสำคัญของกระบวนการผลิตครูเพราะเป็นกระบวนการภาคปฏิบัติที่จะช่วยเสริมสร้างนักศึกษาครูให้เป็นผู้ที่มีความรักศรัทธาต่อวิชาชีพครู และมีความรู้ความสามารถที่จะปฏิบัติงานในหน้าที่ของครูได้อย่างมีประสิทธิภาพ

คุรุสภา ได้กำหนดให้นักศึกษาในสาขาวิชาการศึกษาต้องผ่านการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ ใน 2 ขั้นตอนใหญ่ ๆ คือ 1) ขั้นตอนการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูระหว่างเรียน และ 2) การปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาในสาขาวิชาเฉพาะ (สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา, 2548, หน้า 11-13)

สำหรับการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ของกลุ่มมหาวิทยาลัยราชภัฏเขตภูมิศาสตร์ภาคใต้ พ.ศ. 2550 ได้จัดให้มีหน่วยงานหลักที่ทำหน้าที่บริหารจัดการเกี่ยวกับการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ของนักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต คือ งานจัดการศึกษา งานการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู มีการจัดให้นักศึกษาสาขาวิชาการศึกษา หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต 5 ปี ปฏิบัติการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูตั้งแต่ชั้นปีที่ 2 ถึงชั้นปีที่ 5 ในหน่วยฝึกประสบการณ์วิชาชีพ ทั้งนี้การฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูตามโครงสร้างหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิตเป็นรายวิชานั้น จะแบ่งการฝึกออกเป็น 4 ขั้นตอน คือ 1) ขั้นตอนการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู 1 2) ขั้นตอนการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู 2 3) ขั้นตอนปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา 1 และ 4) ขั้นตอนปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา 2

ฝ่ายฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ของกลุ่มมหาวิทยาลัยราชภัฏเขตภูมิศาสตร์ภาคใต้ ได้มีการจัดทำคู่มือการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูขึ้น เพื่อให้นักศึกษาใช้เป็นแนวทางในการเรียนรู้ ตามรายวิชาในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูในแต่ละขั้นตอน ทั้งภายในมหาวิทยาลัย และในโรงเรียน หน่วยฝึก

ทั้งนี้การฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีจุดเน้น 4 ประการ คือ (งานฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู คณะครุศาสตร์, 2551, หน้า 6)

1. การเรียนรู้การบริหารจัดการศึกษาและการดำเนินกิจการของสถานศึกษา
2. การเรียนรู้ธรรมชาติ การพัฒนาและการแก้ปัญหาของผู้เรียน
3. การเรียนรู้เกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษาและการพัฒนาผู้เรียนในทุกด้าน
4. การปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาเป็นเวลา 1 ปี โดยเน้นการปฏิบัติการสอนในกลุ่มสาระที่เลือก 1-2 กลุ่มสาระการเรียนรู้ชั้นเรียน การปรับปรุงการสอน การมีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตร การทำหน้าที่สนับสนุนด้านการเรียนการสอนภายใต้การดูแลของครูพี่เลี้ยงที่มีประสบการณ์ และมีความเป็นครูเป็นที่ยอมรับของบุคคลทั่วไป (งานฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู คณะครุศาสตร์, 2551, หน้า 1)

ความสำคัญของการจัดประสบการณ์วิชาชีพครู

การฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู เป็นหัวใจสำคัญของกระบวนการผลิตครู เพราะเป็น

กระบวนการเสริมสร้างคุณภาพของนักศึกษาครูให้มีสมรรถภาพที่พึงประสงค์ เป็นการจัดให้นักศึกษาได้ฝึกภาคปฏิบัติในสถานการณ์จริงที่โรงเรียนหน่วยฝึก โดยใช้เวลาต่อเนื่องกันเป็นระยะเวลานาน ช่วงหนึ่ง ทั้งนี้เพื่อให้นักศึกษาครูจะได้มีเวลานานพอที่จะหาประสบการณ์ในสถานการณ์จริง

กระบวนการฝึกภาคปฏิบัติที่จะช่วยเสริมสร้างนักศึกษาครูให้เป็นผู้ที่มีความรัก ความศรัทธา ต่ออาชีพครู และมีความรู้ความสามารถที่จะปฏิบัติงานในหน้าที่ครู ได้อย่างมีประสิทธิภาพเป็นที่พึงพอใจแก่หน่วยงานผู้ใช้ครู กระบวนการภาคปฏิบัติต่าง ๆ ที่จะช่วยให้การผลิตครูที่มีคุณภาพที่พึงประสงค์ได้นั้น จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องได้รับความร่วมมือ และความช่วยเหลือจากหน่วยงานผู้ใช้ครูอย่างจริงจัง เพราะหน่วยงานผู้ใช้ครู คือ สถานที่ฝึกปฏิบัติเป็นแหล่งต้นแบบที่จะให้นักศึกษาครูได้เรียนรู้จากสถานการณ์จริง ควบคู่กับการเรียนรู้ภาคทฤษฎีจากมหาวิทยาลัยในทุก ๆ ขั้นตอน

จุดมุ่งหมายของการจัดประสบการณ์วิชาชีพครู

1. เพื่อเสริมสร้างให้นักศึกษามีคุณลักษณะของครูที่ดีและมีเจตคติที่ดีต่อวิชาชีพครู
2. ให้นักศึกษาครูได้เรียนรู้จากการกระทำ โดยการฝึกปฏิบัติควบคู่กับการเรียนรู้ทฤษฎีทั้งในด้านเนื้อหาสาระและเทคนิควิธีอย่างต่อเนื่องจนเกิดความเข้าใจ และความคล่องตัวในการปฏิบัติงานในหน้าที่ครู
3. ให้นักศึกษาครูได้ปฏิบัติในกิจกรรมที่เสริมสร้างคุณลักษณะของความเป็นครู เพื่อจะได้ยึดหลักในการปฏิบัติหน้าที่ครูให้ถูกต้องด้วยความมั่นใจตลอดไป ให้นักศึกษาครูได้พัฒนาตนเอง และฝึกงานในหน้าที่ครูกับหน่วยงานผู้ใช้ครูโดยตรง

แนวคิดของการจัดฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู

การจัดฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูมีนโยบายในการเสริมสร้างคุณภาพของการผลิตครูด้วยกระบวนการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู เพื่อให้นักศึกษาครูที่สำเร็จการศึกษามีสมรรถภาพอย่างน้อย 3 ประการ ดังนี้

1. สมรรถภาพทางด้านความรู้ เป็นความสามารถของนักศึกษาครูในการพัฒนาตนเองให้มีความรู้ในเรื่องต่าง ๆ ดังนี้
 - 1.1 ความรู้ในเนื้อหาวิชา ที่จะนำไปใช้ในการสอนโดยตรง
 - 1.2 ความรู้ในวิชาชีพครู ที่จะนำไปใช้เป็นเครื่องมือในการปฏิบัติงานในหน้าที่ครู
 - 1.3 ความรู้ทั่วไป ที่จะนำไปใช้ในการอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข
2. สมรรถภาพทางด้านเทคนิควิธีเป็นความสามารถของนักศึกษาครูในการพัฒนาตนเองให้มีเทคนิค และทักษะในการปฏิบัติงานในหน้าที่ครูในด้านต่าง ๆ ดังนี้
 - 2.1 งานสอน

2.2 งานธุรการ

2.3 งานแนะแนว

2.4 งานกิจการนักเรียน

2.5 งานพัฒนาตน

2.6 งานพัฒนาสังคม

3. สมรรถภาพทางด้านคุณลักษณะ เป็นความสามารถของนักศึกษาครูในการพัฒนาตนเองให้มีลักษณะที่เหมาะสมสำหรับการเป็นครูที่ดี ดังนี้

3.1 มีความรักศรัทธาและภาคภูมิใจในวิชาชีพครู

3.2 มีค่านิยมที่พึงประสงค์ตั้งมั่นอยู่ในคุณธรรม จริยธรรม และมีจรรยาบรรณในวิชาชีพครู

3.3 มีความตระหนักในคุณค่าของการดำรงรักษาศิลปวัฒนธรรมของชาติ

3.4 มีจิตสำนึกในการพัฒนาสังคม และมีจิตใจเป็นประชาธิปไตย

หลักการของการจัดประสบการณ์วิชาชีพครู

1. มุ่งประสานการเรียนรู้ภาคทฤษฎี และภาคปฏิบัติให้ควบคู่กันตลอดเวลา

2. มุ่งการฝึกภาคปฏิบัติในสถานการณ์จริงให้มากที่สุด

3. มุ่งสร้างความคุ้นเคย และฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูเป็นระยะ ๆ และมีขั้นตอนอย่างต่อเนื่องกันตลอดหลักสูตร

4. มุ่งจัดประสบการณ์วิชาชีพครูในลักษณะการพัฒนาสมรรถภาพนักศึกษาครูให้สมบูรณ์มากที่สุด

5. มุ่งประสานความร่วมมือระหว่างหน่วยงานผลิตครูที่มีคุณภาพ

ลักษณะงานประสบการณ์วิชาชีพครู

การจัดประสบการณ์วิชาชีพครู คือ การจัดให้นักศึกษาได้ออกฝึกภาคปฏิบัติในสถานการณ์จริงที่โรงเรียน โดยใช้เวลาฝึกต่อเนื่องกันเป็น 4 ขั้นตอน คือ ขั้นการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู 1, ขั้นการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู 2, ขั้นปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา 1 และขั้นปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา 2

1. ขั้นการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู 1 และ 2

การฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู 1 และ 2 เป็นประสบการณ์วิชาชีพครูที่จัดให้นักศึกษาได้สังเกต และมีส่วนร่วมในงานหน้าที่ครูตามสภาพที่เป็นจริง และฝึกงานในหน้าที่ครูร่วมกับครูพี่เลี้ยง และผู้ที่เกี่ยวข้องจากหน่วยฝึก และวิทยาการอื่น ๆ

2. ขั้นตอนการปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา 1 และ 2

การฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูเป็นการฝึกปฏิบัติงานในหน้าที่ครูทุกอย่างเสมือนเป็นครูประจำการคนหนึ่งที่มาวิทยาลัยจัดให้นักศึกษาเป็นขั้นตอนสุดท้ายก่อนที่จะสำเร็จการศึกษา

การฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูภาคปฏิบัติจึงเป็นหัวใจสำคัญของกระบวนการผลิตครูที่จะทำให้ได้ครูที่มีคุณภาพ และฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูภาคปฏิบัติจะเกิดผลดีก็ต่อเมื่อได้มีโอกาสไปฝึกในสถานการณจริงให้มากที่สุด ด้วยเหตุนี้จึงมีความจำเป็นที่หน่วยฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู (หน่วยงานผู้ใช้ครู) จึงต้องร่วมมือกับหน่วยงานผลิตครูอย่างใกล้ชิด และถือว่าเป็นภาระหน้าที่ร่วมกันในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู เพื่อให้ได้ครูที่มีคุณภาพไปทำงานในหน่วยงานผู้ใช้ครูต่อไป

คำอธิบายรายวิชา

ก. การฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู 1

ผลลัพธ์การเรียนรู้

1. รู้และเข้าใจผู้เรียนตามระดับช่วงชั้นด้านสังคม เศรษฐกิจ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความประพฤติ พัฒนาการ และปัญหา

2. รู้และเข้าใจแนวคิดกระบวนการพัฒนา และผลของกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนแต่ละระดับชั้น

3. รู้และเข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษากับชุมชน

4. วิเคราะห์การจัดสภาพสิ่งแวดล้อม และบรรยากาศที่เอื้อต่อการให้บริการผู้เรียน

สาระการเรียนรู้

1. ทฤษฎีและหลักการเกี่ยวกับมนุษย์สัมพันธ์ ธรรมชาติ และพัฒนาการของผู้เรียน

2. หลักการเรียนรู้และการทำงานที่บูรณาการที่ใช้สำหรับศึกษาผู้เรียน

3. พัฒนาการของผู้เรียน ภูมิหลังของผู้เรียน การเรียนรู้ และผลสัมฤทธิ์ และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

การจัดการเรียนรู้

1. ตั้งประเด็นคำถาม

2. วางแผนการที่จะศึกษาผู้เรียนด้านต่าง ๆ ในสถานศึกษาทุกระดับชั้น และนำแผนไปปฏิบัติในสถานการณจริง

3. ศึกษา สังเกต สัมภาษณ์เก็บรวบรวมข้อมูลสร้างความคุ้นเคย และมีส่วนร่วมในกิจกรรมบางอย่างกับผู้เรียน และผู้อื่นที่เกี่ยวข้อง

4. ศึกษาสังเกตสัมภาษณ์เก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับธรรมเนียมสถานศึกษา บทบาทหน้าที่ของบุคลากร สิ่งอำนวยความสะดวก และความสัมพันธ์กับชุมชน

5. วางแผนการที่จะศึกษาสถานศึกษา และชุมชน ในบริบทต่าง ๆ และนำไปปฏิบัติ
ในสถานการณ์จริงอย่างหลากหลาย

6. บันทึกข้อมูล ตรวจสอบข้อมูลกับทฤษฎี สังเคราะห์ และนำผลการศึกษาผู้เรียนเป็น
ระยะ ๆ เพื่อแลกเปลี่ยนประสบการณ์กลุ่ม

7. เสนอผลการปฏิบัติงานและการรวบรวมประสบการณ์เป็นรายบุคคลในลักษณะที่แสดง
ความเชื่อมโยงระหว่างสถานศึกษา และชุมชน รวมทั้งการสรุปปัญหาของสถานศึกษา และแนวทาง
ในการปรับปรุง

ข. การฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู 2

ผลลัพธ์การเรียนรู้

1. รู้และเข้าใจการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาและบริบทที่เกี่ยวข้อง

2. รู้และเข้าใจการจัดการเรียนรู้อย่างน้อย 1 กลุ่มสาระการเรียนรู้ ตามหลักสูตรการศึกษา

ขั้นพื้นฐาน

3. รู้และเข้าใจการบริหารจัดการสถานศึกษาในด้านต่าง ๆ แนวคิดบทบาทหน้าที่ของบุคลากร
และถึงอำนาจความสะดวก

4. รู้และเข้าใจหลักสูตรสถานศึกษาในด้านการพัฒนาการนำไปใช้

สาระการเรียนรู้

1. ทฤษฎีและหลักการเกี่ยวกับการบริหารจัดการสถานศึกษา หลักสูตร การจัดการเรียนรู้
ธรรมชาติของผู้เรียนและมนุษยสัมพันธ์ที่บูรณาการมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน

2. มาตรฐานการเรียนรู้ กระบวนการเรียนรู้ การวัด และประเมินผลแหล่งเรียนรู้

การจัดการเรียนรู้

1. วางแผนการที่จะศึกษางานวิชาการ หลักสูตรของสถานศึกษา และนำไปปฏิบัติ
ในสถานการณ์จริง

2. ตั้งประเด็นคำถามเพื่อศึกษาแผนงานวิชาการ ระบบการสนับสนุนงานวิชาการ ระบบ
การจัดการเรียนการสอนสื่อ และแหล่งเรียนรู้และการประเมินผลของสถานศึกษา

3. เลือกหน่วยการเรียนรู้จากแผนงานวิชาการมาจัดทำแผนจัดการเรียนรู้คนละอย่างน้อย
1 กลุ่มสาระ แล้วนำไปทดลองใช้อย่างน้อย 3 ครั้ง เพื่อให้เกิดการปรับปรุงแก้ไข โดยดำเนินการ
ร่วมกับครูผู้เชี่ยวชาญของสถานศึกษา และอาจารย์ที่ปรึกษาประจำกลุ่ม

4. เก็บรวบรวมข้อมูล บันทึก และรายงานผลการจัดการเรียนรู้ในลักษณะที่แสดง
การวิเคราะห์ผลการเรียนรู้พร้อมทั้งจุดอ่อนจุดแข็งของตนเอง

5. นำเสนอผลการศึกษาเพื่อแลกเปลี่ยนประสบการณ์กลุ่ม

3. การปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา 1

ผลลัพธ์การเรียนรู้

1. รู้และเข้าใจงานในหน้าที่ครูและมีทักษะในการจัดการเรียนรู้
2. ปฏิบัติการจัดการเรียนรู้ได้อย่างเหมาะสม
3. จัดกิจกรรมและมีส่วนร่วมในการพัฒนาผู้เรียนได้

สาระการเรียนรู้

1. ทฤษฎีและหลักการที่บูรณาการมาใช้ในการปฏิบัติการจัดการเรียนรู้
2. มาตรฐานการเรียนรู้
3. สาระการเรียนรู้ตามกลุ่มสาระเฉพาะด้าน
4. กระบวนการจัดการเรียนรู้

การจัดการเรียนรู้

1. ปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาระดับช่วงชั้นและสาระที่ตนศึกษาอย่างน้อย 1 ระดับชั้น และ 1 กลุ่มสาระการเรียนรู้ โดยจัดการเรียนรู้ร่วมกับเพื่อนร่วมทีม ครูผู้เชี่ยวชาญ และอาจารย์ที่ปรึกษา ในลักษณะของการร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมแก้ปัญหา และร่วมประเมิน
2. จัดทำแผนการเรียนรู้ตลอดภาคเรียนและนำไปปฏิบัติ โดยใช้เวลาปฏิบัติการสอนไม่เกินครึ่งหนึ่งของครูประจำการ และใช้เวลาเพื่อเตรียมการจัดการเรียนรู้อย่างน้อย 2 เท่าของเวลาปฏิบัติงาน
3. จัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนร่วมกับครูและบุคลากรในสถานศึกษาอย่างน้อย 1 โครงการ
4. บันทึก วิเคราะห์ สังเคราะห์ ผลการเรียนรู้ของผู้เรียน และปัญหาของผู้เรียนอย่างเป็นระบบ
5. นำผลการวิเคราะห์จุดอ่อน จุดแข็งของตนเองมากำหนดประเด็นที่ต้องการพัฒนาอย่างน้อย 1 เรื่อง/ทักษะ วางแผน ดำเนินการพัฒนา และรายงานผลการฝึกอย่างเป็นระบบ
6. บันทึกผลการปฏิบัติงานครูด้านต่าง ๆ ในลักษณะที่แสดงให้เห็นถึงการแก้ไขปัญหา การพัฒนางาน และการประเมินผลการเรียนรู้ของตนเองอย่างสม่ำเสมอ
7. นำเสนอประสบการณ์เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในกลุ่มเป็นระยะ ๆ อย่างต่อเนื่อง

4. การปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา 2

ผลลัพธ์การเรียนรู้

1. ปฏิบัติหน้าที่ครูโดยแสดงพฤติกรรม และทักษะเฉพาะเกี่ยวกับการสอนได้อย่างดี
2. แก้ปัญหาและพัฒนางานการจัดการเรียนรู้ได้อย่างมีอาชีพ
3. นำเสนอผลการปฏิบัติการจัดการเรียนรู้ และพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้ของตนเอง

ได้อย่างเป็นระบบ

สาระการเรียนรู้

1. ทฤษฎีและหลักการที่บูรณาการ
2. มาตรฐานการเรียนรู้
3. สาระการเรียนรู้ตามกลุ่มสาระ
4. กระบวนการจัดการเรียนรู้
5. การวิจัยในชั้นเรียน
6. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ที่เป็นจริงและที่ควรจะเป็น
7. หลักการวิเคราะห์ข้อดีข้อด้อย

การจัดการเรียนรู้

1. ปฏิบัติงานครูและพัฒนาคุณภาพการปฏิบัติการสอน โดยใช้เวลาปฏิบัติการสอน ไม่เกินครึ่งหนึ่งของครูประจำการ และใช้เวลาเพื่อเตรียมการจัดการเรียนรู้อย่างน้อย 2 เท่าของเวลา ปฏิบัติการสอน

2. นำปัญหาการเรียนรู้ของผู้เรียนจากภาคเรียนที่แล้ว มาวางแผนและดำเนินการแก้ไข อย่างเป็นระบบในลักษณะของการวิจัยในชั้นเรียน

3. รายงานผลการปฏิบัติงานและพัฒนาคุณภาพการสอนของตน โดยการแลกเปลี่ยน เรียนรู้ในกลุ่ม และมีการเผยแพร่สู่ประชาคมวิชาชีพครู

บทบาทหน้าที่ของผู้ที่เกี่ยวข้อง

1. บทบาทหน้าที่ของฝ่ายฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู

- 1.1 ประสานงานกับทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง
- 1.2 จัดเตรียมโรงเรียนที่จะใช้เป็นหน่วยฝึกและจัดอาจารย์นิเทศก์
- 1.3 จัดนักศึกษา จัดกิจกรรมเพื่อเตรียมความพร้อมก่อนออกฝึกในด้านต่าง ๆ ตามหลักสูตร และปฐมนิเทศนักศึกษาก่อนการปฏิบัติงานวิชาชีพครูในสถานศึกษา
- 1.4 ออกหนังสือแจ้งโรงเรียนเพื่อขอความร่วมมือล่วงหน้า และทำหนังสือส่งตัว นักศึกษา
- 1.5 จัดสัมมนานักศึกษาหลังจากการฝึกในสถานศึกษา
- 1.6 รวบรวมแบบประเมินผลการฝึก เพื่อมอบให้อาจารย์นิเทศก์ประจำกลุ่มตัดสิน ผลการเรียนรู้ต่อไป

2. บทบาทหน้าที่ของผู้บริหารโรงเรียนฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู

- 2.1 ดำเนินการจัดปฐมนิเทศนักศึกษา เมื่อไปถึงโรงเรียนด้านต่าง ๆ ได้แก่ การแนะนำ โรงเรียน บุคลากรของโรงเรียน ชุมชน การจัดการบริหารโรงเรียน และระเบียบปฏิบัติงาน เป็นต้น

2.2 แนะนำครูที่นักศึกษาจะต้องไปร่วมงานด้วย และส่งนักศึกษาให้ครู เพื่อให้ร่วมฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู

2.3 ติดตามผลการปฏิบัติงานของนักศึกษา ตามแบบประเมินผล และส่งไปยังมหาวิทยาลัย เมื่อสิ้นสุดการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู

3. บทบาทหน้าที่ของครูพี่เลี้ยง

3.1 รับมอบนักศึกษาจากผู้บริหารโรงเรียน

3.2 ควบคุมดูแลนักศึกษาที่ได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติตน และปฏิบัติงานด้วยความรับผิดชอบ

3.3 ดำเนินการให้นักศึกษาปฏิบัติงานฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูตามขั้นตอนต่าง ๆ ที่มหาวิทยาลัยกำหนด

3.4 ให้คำแนะนำ และให้การช่วยเหลือในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูแก่นักศึกษาตามควรแก่กรณี

3.5 ประเมินผลการปฏิบัติงานของนักศึกษาตามแบบฟอร์มที่กำหนดให้ และนำเสนอหัวหน้าสถานศึกษา เพื่อส่งมหาวิทยาลัยต่อไป

4. บทบาทหน้าที่ของอาจารย์นิเทศก์

4.1 ให้ความรู้ภาคทฤษฎีและปฏิบัติในมหาวิทยาลัยแก่นักศึกษา เพื่อเตรียมความพร้อมตามหัวข้อที่จะออกไปฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู

4.2 อธิบายแนวทางวิธีการพร้อมทั้งแจกคู่มือการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูแก่นักศึกษา ก่อนออกไปโรงเรียน

4.3 ร่วมประชุมปรึกษาหารือ เพื่อหาแนวทางปรับปรุงแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของนักศึกษา

4.4 นิเทศติดตาม และประเมินผลการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของนักศึกษา

การประเมินผลการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู

การประเมินผลการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู มีแนวปฏิบัติดังนี้

1. ประเมินจากการเข้าร่วมกิจกรรมปฐมนิเทศ และกิจกรรมเสริมความรู้ การฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูและสัมมนาหลังการฝึกปฏิบัติแล้ว จะต้องใช้เวลาไม่น้อยกว่าร้อยละ 80 ของเวลาทั้งหมด

2. ประเมินจากการบันทึกความรู้ และประสบการณ์ที่ได้รับ และการปฏิบัติกิจกรรมที่ครบถ้วนทุกแบบบันทึก

3. ประเมินจากการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของนักศึกษา และจากผลงานที่ได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติจะต้องได้ตามที่กำหนดไว้ในแบบประเมินผล

เกณฑ์การประเมินผล

การตัดสินผลการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ใช้เกณฑ์การตัดสิน ดังตารางที่ 1 ดังนี้

ตารางที่ 1 เกณฑ์การตัดสินผลการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู

คะแนน	ระดับคะแนน	ค่าคะแนน		ความหมาย
90-100	A	4.00	ดีเลิศ	Excellent
85-89	B ⁺	3.50	ดีมาก	Very Good
80-84	B	3.00	ดี	Good
70-79	C ⁺	2.50	ดีพอใช้	Fairly Good
60-69	C	2.00	พอใช้	Fair
55-59	D ⁺	1.50	อ่อน	Poor
50-54	D	1.00	อ่อนมาก	Very Poor
0-49	E	0	ไม่ผ่าน/ ตก	Fail

กล่าวโดยสรุปการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูมีการฝึกปฏิบัติ 2 ขั้นตอน คือ ขั้นการฝึกปฏิบัติวิชาชีพระหว่างเรียนและการปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาในสาขาวิชาเฉพาะ ซึ่งมีกระบวนการในการปฏิบัติ ตลอดจนการจัดการเรียนรู้ตามบทบาทของผู้เกี่ยวข้อง เพื่อการผลิตบัณฑิตที่มีประสิทธิภาพ และมีเกณฑ์ในการตัดสินผลการฝึกประสบการณ์วิชาชีพในระดับดีเลิศ ดีมาก ดี และพอใช้ ตลอดจนไม่ผ่านการประเมิน เป็นการควบคุมคุณภาพในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ

การจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาวิชาชีพครูของต่างประเทศ

กระทรวงศึกษาธิการของประเทศไทยต่าง ๆ มักจะมีการจัดทำหลักสูตรแกนกลาง ทุกโรงเรียนจะต้องใช้หลักสูตรแกนกลาง ครูจะต้องสอนตามหลักสูตรเดียวกัน ซึ่งทำให้วิชาชีพครูในประเทศไทยต่าง ๆ ประสบปัญหามากมาย และมีการปฏิรูปการศึกษาซึ่งหลายประเทศได้ใช้นโยบาย และแผนกลยุทธ์ต่าง ๆ การปฏิรูปการศึกษาที่กล่าวถึงเกี่ยวข้องกับการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ดังนี้

1. ประเทศสหรัฐอเมริกา

ประเทศสหรัฐอเมริกาให้ความสำคัญกับการปฏิรูปการศึกษาอย่างจริงจัง และเป็นระบบ ในปี ค.ศ. 1996 คณะกรรมการแห่งชาติด้านการสอนและอนาคตของอเมริกา (National Commission on Teaching and America's Future, 1996) ได้จัดทำรายงานเรื่อง What Matters Most: Teaching for

America's Future พบความจำเป็นเร่งด่วนที่จะต้องแก้ปัญหาคุณภาพครู และได้นำเสนอวิธีการที่สำคัญที่สุด เพื่อจะให้บรรลุถึงเป้าหมายทางการศึกษา นั่นคือ แนวทางสำหรับการสรรหา

การฝึกอบรมและสนับสนุนให้ครูเป็นเลิศในโรงเรียนทุกแห่งของอเมริกามี 5 ประเด็นหลัก คือ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2540จ)

1.1 จริงจังต่อมาตรฐานของนักเรียนและครู มีการจัดตั้งคณะกรรมการมาตรฐานในทุกรัฐให้มีการรับรองคณะศึกษาศาสตร์ทุกคณะ และสั่งปิดคณะศึกษาศาสตร์ที่ไม่ได้มาตรฐาน ให้ประกาศนียบัตรครูที่มีคุณภาพ โดยทดสอบความรู้ในเนื้อหาวิชาที่สอน วิธีสอน และทักษะการสอนโดยใช้มาตรฐานของกรรมการระดับประเทศเป็นเกณฑ์

1.2 กีดกันวิธีการฝึกครูและพัฒนาวิชาชีพครูขึ้นใหม่ โดยการพัฒนาโปรแกรมการฝึกหัดครู เพื่อการพัฒนาครูประจำการที่ยึดมาตรฐานของนักเรียนและครูเป็นเกณฑ์ พัฒนาโปรแกรมการฝึกหัดครูไปถึงระดับหลังปริญญาตรี ซึ่งมีการฝึกงานครูใหม่เป็นเวลา 1 ปี ในโรงเรียน พัฒนาวิชาชีพครูใหม่ ตลอดจนทั้งให้มีการพัฒนาการประเมินทักษะการสอนด้วยสร้างแหล่งพัฒนาวิชาชีพครู

1.3 แก้ไขกระบวนการสรรหาครูใหม่ และจัดวางตัวบุคคลสำหรับครูที่มีคุณสมบัติดีในทุก ๆ ห้องเรียน โดยเพิ่มความสามารถเขตการศึกษาที่ยากจนให้สามารถจ่ายเงินเดือนให้กับครูที่มีคุณภาพได้ และเขตการศึกษาต้องจ้างครูที่มีคุณสมบัติครบถ้วนเท่านั้น ออกแบบ และปรับปรุงกระบวนการจ้างครูของเขตการศึกษาใหม่ สรรหาครูในสาขาขาดแคลนโดยจัดสิ่งจูงใจให้

1.4 ส่งเสริมและให้รางวัลแก่ความรู้และทักษะของครู โดยพัฒนาความต่อเนื่องของตำแหน่งครู โดยเชื่อมโยงกับการประเมินและการให้ผลตอบแทน ซึ่งทำให้รางวัลแก่ความรู้ และทักษะที่สูง ปลดครูที่ขาดสมรรถภาพออกจากการงาน กำหนดเป้าหมายที่จะให้ได้รับประกาศนียบัตรจำนวน 105,000 คน ภายใน 10 ปีข้างหน้า (ครู 1 คน สำหรับ 1 โรงเรียนทั่วทั้งสหรัฐอเมริกา)

1.5 สร้างโรงเรียนซึ่งจัดองค์กรไว้เพื่อความสำเร็จของนักเรียนและครู โดยลดระดับสายงาน ลดขั้นตอนการบริหารงานลง และจัดสรรทรัพยากรใหม่ลงสู่โรงเรียน สำหรับการสอนของครู โดยเชื่อมกับการปรับปรุงโรงเรียน และให้รางวัลแก่ทีมงานซึ่งนำไปสู่การเรียนการสอนที่ดีขึ้น จัดสรร ฝึกอบรม และรักษาครูใหม่ ซึ่งเข้าใจการเรียนการสอน สามารถนำโรงเรียนไปสู่ผลงานที่มีประสิทธิภาพสูงได้

2. ประเทศญี่ปุ่น

การคัดเลือกนักศึกษาครูของมหาวิทยาลัยทุกแห่งที่ผลิตครูพิจารณาดังนี้ คือ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2540ข)

2.1 พิจารณาจากผลการสอบของส่วนกลาง ซึ่งจะเปิดสอบในเดือนมกราคมของทุกปี โดย National Center for University Entrance Examination (NCUEE)

2.2 พิจารณาจากผลการสอบเข้าของมหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยแต่ละแห่งจะจัดสอบคัดเลือกนักศึกษาของตนเอง ซึ่งจะมีการสอบทั้งข้อเขียนและสัมภาษณ์ในเดือนกุมภาพันธ์

2.3 คณะกรรมการพิจารณาจากผลการสอบทั้งสอง รวมถึงพิจารณาจากหนังสือรับรองของโรงเรียนมัธยม

หลักสูตรการฝึกหัดครูแบ่งออกเป็น 3 หลักสูตร คือ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2540ข)

1. หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง หลักสูตร 2 ปี
2. หลักสูตรปริญญาตรี หลักสูตร 4 ปี หรือจบประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง เรียนต่อ 2 ปี
3. หลักสูตรปริญญาโท หลักสูตร 2 ปี

ทุกหลักสูตรต้องมีการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู

3. ประเทศนิวซีแลนด์

ประเทศนิวซีแลนด์ให้ความสำคัญในการดูแลครู กำหนดให้ครูทุกคนต้องได้รับการจดทะเบียนครู จัดให้มีเกณฑ์ในการสรรหาและรักษาครู มีการสร้างขวัญและกำลังใจ หนดให้มีการพัฒนาครูอย่างต่อเนื่อง ซึ่งสามารถแก้ปัญหาไปได้ระดับหนึ่ง ต่อมาจัดให้มีการตรวจสอบการฝึกหัดครูขึ้น เพื่อให้การกำหนดเป้าหมายและแนวทางการดำเนินงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ข้อเสนอเกี่ยวกับแนวคิดของรัฐบาลในการกำหนดนโยบายด้านการฝึกหัดครูของรัฐ เพื่อขอคำปรึกษาในการจัดตั้งหน่วยงานวิชาการสำหรับครู การกำหนดมาตรฐานวิชาชีพสำหรับครู ทรัพยากรสำหรับฝึกอบรมครูประจำการ และงบประมาณสำหรับการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู โดยเปิดโอกาสให้นักศึกษา คณะกรรมการโรงเรียน ผู้ปกครองชุมชน ได้แสดงความคิดเห็นและเสนอแนะต่อแนวคิดของรัฐบาล เพื่อจะได้นำความคิดเห็นและข้อเสนอแนะต่าง ๆ มาพิจารณาในการกำหนดนโยบายการฝึกหัดครูต่อไป

ครูทุกคนของประเทศนิวซีแลนด์ภายหลังการปฏิรูปการศึกษา ต้องได้รับการจดทะเบียนครู โดยคณะกรรมการทะเบียนครู การจดทะเบียนเป็นครูได้ต้องผ่านการทดลองเป็นครูในโรงเรียน 2 ปี และโรงเรียนรับรองโดยเสนอรายชื่อไปยังกระทรวงศึกษาธิการ เพื่อให้คณะกรรมการพิจารณาขึ้นทะเบียน

ครูนิวซีแลนด์ทุกคนจะต้องมีความรู้ระดับปริญญาตรีขึ้นไปสำหรับครูระดับก่อนประถมศึกษาเมื่อทำงานครบ 3 ปี ต้องพัฒนาตนเองให้ได้รับการศึกษาระดับปริญญาตรี ส่วนครูมัธยมศึกษา นอกจากมีวุฒิปริญญาตรีแล้ว ต้องมีคุณวุฒิ ความรู้ด้านทฤษฎีและทักษะความเป็นครูด้วย

ในการสรรหาครู รัฐบาลได้มีการส่งเสริมให้ผู้มีความสามารถจากทุกกลุ่มชนเข้ามาสู่สถาบันการฝึกหัดครู และส่งเสริมสถาบันการฝึกหัดครูให้สรรหาบุคคลผู้ซึ่งได้มาตรฐานวิชาชีพครู รวมทั้งมีการสร้างสิ่งจูงใจสำหรับนักศึกษาครู โดย (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2540ค)

1. ยกฐานะครูเป็นอาชีพ
2. จัดวิถีทางการเข้าสู่อาชีพครูให้มีความยืดหยุ่น
3. ตอบแทนความเป็นเลิศทางครู
4. ประเทศออสเตรเลีย

การฝึกหัดครูมีการเปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่อง ปี ค.ศ. 1970 รัฐบาลกำหนดให้การฝึกหัดครูอยู่ในความรับผิดชอบของการอุดมศึกษา ต่อมาในปี ค.ศ. 1980 ความต้องการใช้ครูลดลงอย่างรวดเร็ว และมีการก่อตั้งระบบรวมแห่งชาติ ของมหาวิทยาลัยในปลายทศวรรษนี้ การฝึกหัดครูปัจจุบันจึงอยู่ในความรับผิดชอบของมหาวิทยาลัย ดำเนินการโดยสภาคณบดีคณะศึกษาศาสตร์ออสเตรเลีย (Australian Council of Deans of Education) ซึ่งได้รับการมอบหมายจากรัฐบาล

หลักสูตรการฝึกหัดครูปัจจุบันดำเนินการอยู่ 2 กลุ่ม คือ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2540ช)

4.1 หลักสูตรที่เรียนพร้อม ๆ กัน (Concurrent Courses) นักศึกษาจะผสมผสานกันระหว่างวิชาการและวิชาชีพ รวมทั้งการฝึกปฏิบัติการสอน การศึกษาตามหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพการสอนใช้เวลา 3 ปี ส่วนหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต ใช้เวลา 4 ปี

4.2 หลักสูตรที่เรียนตามลำดับกัน (Sequential Courses) นักศึกษาจะเรียนรายวิชาต่าง ๆ ระดับปริญญาบัณฑิตและวิชาเอก ในช่วง 3 ปีแรก ในปีสุดท้ายเป็นการเรียนวิชาชีพ และการฝึกปฏิบัติการสอนตามหลักสูตรวิชาชีพศึกษาศาสตรบัณฑิต (Graduate Diploma)

5. ประเทศสาธารณรัฐเกาหลี

สถาบันการฝึกหัดครูของประเทศเกาหลี ประกอบด้วยวิทยาลัยครู 11 แห่ง วิทยาลัยวิชาการศึกษา ภาควิชาการศึกษาของมหาวิทยาลัย และวิทยาลัยทั่วไป มหาวิทยาลัยการศึกษาแห่งชาติ (Korea National University of Education) วิทยาลัยชั้นต้น มหาวิทยาลัยทางวิทย์ และไปรษณีย์เกาหลี (Korea Air & Correspondence University) และบัณฑิตวิทยาลัยทางการศึกษา (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2540ค)

วิทยาลัยครูผลิตครูเพื่อไปสอนระดับประถมศึกษา นักเรียนที่เข้าเรียนจะเป็นนักเรียนทุน ได้รับการยกเว้นค่าลงทะเบียนและค่าสอน เมื่อจบแล้วต้องเป็นครูระดับประถมศึกษาอย่างน้อย 4 ปี ผู้เรียนจบจากวิทยาลัยครูจะได้รับปริญญาบัตร และประกาศนียบัตรการสอนประถมศึกษา

วิทยาลัยวิชาการศึกษา ผลิตครูระดับมัธยมศึกษา ซึ่งเป็นหลักสูตร 4 ปี

มหาวิทยาลัยการศึกษาแห่งชาติเกาหลี (Korea National University of Education) ตั้งขึ้นในปี ค.ศ. 1995 เพื่อผลิตครูชั้นนำที่สามารถสอน และวิจัยเกี่ยวกับการศึกษาในระดับอนุบาล ประถม และมัธยมศึกษาได้ รวมทั้งสร้างบุคลากรที่จะเป็นผู้นำการปฏิรูปการศึกษา ตลอดจนเน้นบทบาทด้านการฝึกอบรมครูและวิจัยทางการศึกษา

ครูต้องมีคุณสมบัติเหมาะสมกับระดับการศึกษาที่สอน

ครูของประเทศสาธารณรัฐเกาหลี ต้องผ่านการศึกษาอย่างใดอย่างหนึ่ง ดังนี้

1. จบจากสถาบันผลิตครูหรือจบจากภาควิชาการศึกษาในมหาวิทยาลัย
2. ลงทะเบียนรายวิชาทางการศึกษาในมหาวิทยาลัยแล้วสมัครสอน รับใบรับรองวิชาชีพครู
3. จบการศึกษาจากบัณฑิตวิทยาลัยสาขาทางการศึกษา

ครูในแต่ละระดับการศึกษา จำแนกได้ดังนี้

1. ครูระดับอนุบาล ต้องจบวิทยาลัยครู หลักสูตร 4 ปี หรือวิทยาลัยอาชีวะ หลักสูตร 2 ปี หรือวิทยาลัยทางไปรษณีย์ วิชาเอกการศึกษานอนุบาล
2. ครูระดับประถมศึกษา ต้องจบจากวิทยาลัยครู หลักสูตร 4 ปี หรือมหาวิทยาลัยแห่งชาติ หรือจากคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสตรีอีวา (Ewha Woman University) ซึ่งเป็นมหาวิทยาลัยเอกชน
3. ครูระดับมัธยมศึกษา ต้องจบคณะศึกษาศาสตร์ของมหาวิทยาลัย ซึ่งมี 64 แห่ง หรือเรียนวิชาเอกหลักสูตรการสอน และลงทะเบียนเรียนในวิทยาลัยหลักสูตร 4 ปี หรือจบปริญญาโทจากบัณฑิตวิทยาลัยในมหาวิทยาลัยทางการศึกษา
4. ครูการศึกษาพิเศษ บรรณารักษ์และครูพยาบาลต้องจบจากวิทยาลัยหลักสูตร 4 ปี หรือวิทยาลัยชั้นต้นในสาขาวิชาเอกที่กำหนด
5. ครูทักษะ ต้องจบอย่างน้อยทางด้านอาชีวศึกษาในระดับมัธยมศึกษา พร้อมผ่านการฝึกอบรมทางวิชาชีพครู

ประเทศสาธารณรัฐเกาหลี ถือว่าครูเป็นหัวใจสำคัญในการสร้างคนมีคุณภาพในอนาคตให้แก่สังคม รัฐจึงให้ความสำคัญอย่างยิ่งในการพัฒนาครู และยกระดับวิชาชีพครูให้สูงขึ้น ได้ดำเนินการปฏิรูประบบการผลิต ปฏิรูปหลักสูตรการผลิตครูที่มุ่งจัดเนื้อหาให้ตรงกับปัญหาที่เกิดขึ้นจริงในกระบวนการเรียนการสอน ทั้งในชั้นเรียนและชีวิตประจำวัน ปรับให้เรียนวิชาเอกคู่ เพื่อให้ครูมีความรู้กว้างขวางขึ้น อันเป็นการสอดคล้องกับความคิดที่จะทำให้โรงเรียน มีความหลากหลายมากขึ้น อีกทั้งเพิ่มการผลิตครูทางด้านวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ พลศึกษา ในระดับประถมศึกษา นอกจากนั้นได้ปรับระบบการคัดเลือกครู โดยเน้นการให้ครูได้แสดงความสามารถที่เกี่ยวข้องกับ

การสอน และยกเลิกการสอบข้อเขียนด้วยข้อสอบปรนัย แต่ให้ใช้ข้อสอบแบบอัตนัยแทน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2540ข)

6. ประเทศเวียดนาม

สถาบันการฝึกหัดครูทำหน้าที่ทั้งผลิตและฝึกอบรมครู

เดิมประเทศเวียดนามมีสถาบันฝึกหัดครูเฉพาะทาง โดยแบ่งเป็น (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2540ข)

6.1 มหาวิทยาลัยทางการศึกษา (9 แห่ง) จัดหลักสูตร 4 – 5 ปี ผลิตครูสอนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

6.2 คณะศึกษาศาสตร์ในมหาวิทยาลัย (3 แห่ง) ผลิตครูสอนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

6.3 วิทยาลัยครู (37 แห่ง) จัดหลักสูตร 3 ปี ผลิตครูสอนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

6.4 โรงเรียนมัธยมฝึกหัดครูอนุบาล จัดหลักสูตร 1 – 2 ปี หลังมัธยมศึกษาตอนต้น

6.5 หน่วยฝึกอบรม

การที่สถาบันการฝึกหัดครูมีความหลากหลายมาก ทำให้ประเทศประสบปัญหาครูทั้งด้านปริมาณและคุณภาพต่ำ รัฐบาลเวียดนามจึงได้ปรับระบบการผลิตครูโดยรวมมหาวิทยาลัยทางการศึกษาและคณะศึกษาศาสตร์เข้ากับสถาบันอื่น เป็นมหาวิทยาลัย (National University) รวมวิทยาลัยครู และโรงเรียนฝึกหัดครูเข้าด้วยกันแล้วผลิตครูหลายระดับ และปรับบทบาทคณะศึกษาศาสตร์ของมหาวิทยาลัยแห่งชาติให้ทำหน้าที่ฝึกอบรมพร้อมกันไปด้วย

ประเทศเวียดนามประสบกับปัญหาในการพัฒนาวิชาชีพครูเป็นอย่างมาก ครูมีคุณภาพต่ำและมีปริมาณไม่เพียงพอต่อความต้องการ อาจารย์ในสถาบันอุดมศึกษาส่วนใหญ่จบการศึกษาเพียงระดับปริญญาตรี การเพิ่มคุณภาพทางการศึกษามีน้อยมาก เงินเดือนครูที่ได้รับไม่เพียงพอกับค่าครองชีพที่สูงขึ้น ทำให้อาจารย์ไม่มีเวลาให้นักเรียนนอกเวลาเนื่องจากต้องทำงานพิเศษ

ในปัจจุบัน พบว่า เงินเดือนมีความไม่เหมาะสม ในบางปีนักวิชาการ อาจารย์ และสถาบันการศึกษาเองต้องดิ้นรนเพื่อหาเงินมาสนับสนุนการจัดการศึกษา จึงมีผลกระทบต่อคุณภาพการสอน ความมั่นคงในวิชาชีพ และคุณภาพความเป็นอยู่ที่ดีของอาจารย์ในสถาบันการศึกษา

7. ประเทศมาเลเซีย

การศึกษาวิชาชีพครู จัดแบ่งออกได้เป็น 2 ระดับ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2540ง)

7.1 ระดับอนุปริญญา สำหรับครูบัณฑิตซึ่งจะสอนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

7.2 ระดับประกาศนียบัตร สำหรับครูผู้ยังไม่เป็นบัณฑิต สอนในระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาตอนต้น

การอบรมครูใช้หลักสูตรหลากหลาย

มีการเปิดอบรมครูที่ยังไม่เป็นบัณฑิตตามวิทยาลัยฝึกอบรมครูต่าง ๆ ในประเทศ เป็นการอบรมครูก่อนปฏิบัติการและการอบรมครูประจำการ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2540ง)

1. การอบรมครูก่อนปฏิบัติการ (Pre-Service Training) มี 2 หลักสูตร

1.1 หลักสูตรฝึกอบรม 3 ปี จัดเป็น 2 กลุ่ม

กลุ่ม A เป็นหลักสูตรการศึกษาวัยเด็กตอนต้นและตอนกลางสำหรับประถมศึกษา

กลุ่ม B เป็นหลักสูตรเพื่อการศึกษาวัยรุ่นตอนต้น สำหรับมัธยมศึกษาตอนต้น ในหลักสูตรนี้มีการฝึกอบรมให้เกิดความชำนาญตามสาขาวิชาในวิชาหนึ่งในวิทยาลัยฝึกอบรมครูต่าง ๆ เช่น วิทยาลัยฝึกอบรมครูเพื่อความชำนาญเฉพาะวิชา (The Specialist Teachers Training College)

1.2 หลักสูตรการฝึกอบรม 3 ปี ก่อนเริ่มทำงานประกอบด้วยวิชาหลัก การสร้างความชำนาญในรายวิชาโรงเรียนการเสริมสร้างตนเอง การสอนนักเรียน กิจกรรมร่วมหลักสูตร

2. การฝึกอบรมครูประจำการ (In-Service Training) มี 5 หลักสูตร

หลักสูตรการฝึกอบรมขั้นต้น 3 ปี เป็นหลักสูตรสำหรับครูที่ไม่ผ่านการฝึกอบรม และครูศาสนาอิสลามอบรมในช่วงวันหยุดของภาคเรียน และศึกษาในวิทยาลัยเต็มเวลาเป็นเวลา 1 ปี เมื่อสำเร็จการศึกษาตามหลักสูตรนี้ ครูอาจจะสมัครเพื่อการแต่งตั้งถาวรในงานบริการด้านการศึกษา

2.1 หลักสูตรเต็มเวลา 1 ปี เป็นหลักสูตรสำหรับครูที่ผ่านการฝึกอบรมในการสอนภาษามาเลเซีย หรือภาษาอังกฤษในฐานะภาษาที่สอง เพื่อความชำนาญเฉพาะสาขาวิชา

2.2 หลักสูตรเสริม 1 ปี สำหรับครูที่ผ่านการฝึกอบรม เช่น ครูที่มีประสบการณ์อย่างน้อย 5 ปี เปิดอบรมที่สถาบันการฝึกอบรมครูเพื่อความชำนาญเฉพาะวิชา

2.3 หลักสูตร 6 เดือน ที่สถาบันการฝึกอบรมครูเพื่อความชำนาญเฉพาะวิชา เปิดไว้เฉพาะครูผู้ผลการเรียนในระดับโดดเด่นจากการศึกษาหลักสูตรเสริม 8 สัปดาห์ ใน 2 สาขา คือ การศึกษาเสริมสำหรับผู้ที่มีผลการเรียนด้อย และการให้คำปรึกษาและแนะแนวสำหรับผู้สำเร็จการศึกษาได้รับประกาศนียบัตรการสอนเฉพาะสาขาวิชา

2.4 หลักสูตรเสริมในช่วงวันหยุด 8 สัปดาห์ ในสายการให้คำปรึกษาและแนะแนวการศึกษาเสริม สำหรับผู้ที่มีผลการเรียนด้อยการศึกษาคณตรี

นอกจากนั้น กรมการฝึกหัดครูปรับปรุงโครงการมากมายให้ทันสมัย และเสริมสร้างความรู้ประสิทธิภาพและคุณสมบัติของผู้บรรยาย คือ การสัมมนาหลักสูตรระยะสั้น (1-2 สัปดาห์) หลักสูตร 3 เดือน ในสาขาวิชาเฉพาะหลักสูตรอบรมทีมผู้สอนวิทยาลัยครูคนใหม่ และการศึกษาทางวิชาชีพขั้นสูงในต่างประเทศ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2540ง)

8. ประเทศสิงคโปร์

สถาบันการฝึกหัดครูทำหน้าที่ผลิตครู พัฒนาคู และวิจัยการศึกษา

เดิมประเทศสิงคโปร์มีสถาบันการฝึกหัดครู 3 แห่ง ได้แก่ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2541ค)

8.1 Teacher's Training College (TTC) ฝึกอบรมครูที่ไม่ได้ปริญญาในระดับประถม ศึกษา และมัธยมศึกษา

8.2 สถาบันการศึกษา (Institute of Education: IE) จัดฝึกอบรมครูระดับปริญญา

8.3 การฝึกหัดครูด้านเทคนิค (Industrial Training Board: ITB)

ในปี พ.ศ. 2533 ประเทศสิงคโปร์ได้ยกฐานะสถาบันการศึกษา (Institute of Education: IE) เป็นสถาบันการศึกษาแห่งชาติ (National Institute of Education: NIE) โดยเป็นส่วนหนึ่งของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีนันทยว (Nanyang Technological University) เพื่อปรับปรุงการฝึกหัดครูให้เป็นระบบ ซึ่งจัดหลักสูตรเป็น 2 ระดับ คือ หลักสูตรประกาศนียบัตรการศึกษา (Diploma in Education) ใช้เวลา 2 ปี และหลักสูตรปริญญาตรีใช้เวลา 4 ปี

NIE รับผิดชอบจัดการฝึกหัดครูทุกระดับตั้งแต่ระดับก่อนประถมศึกษา ครูประจำการ หัวหน้าแผนกวิชา ผู้ช่วยครูใหญ่ และครูใหญ่ หรือผู้บริหาร นอกจากนี้ยังเปิดหลักสูตรเพื่อพัฒนาวิชาชีพครู เรียกว่า Further Professional Diploma in Education Programme และ Diploma in Education Administration Programme และจัดหลักสูตรสำหรับอาจารย์ผู้สอนของมหาวิทยาลัย และวิทยาลัยโพลีเทคนิค

เพื่อสร้างความเป็นเลิศในการวิจัย NIE ได้จัดตั้งศูนย์วิจัยการศึกษาที่เรียกว่า NIE Centre for Educational Research: NIECE โดยมีโครงการวิจัยระหว่างประเทศกับประเทศออสเตรเลีย จีน สหรัฐอเมริกา และจัดตั้งศูนย์ผู้บริหาร (Principals Executive Centre) เพื่อเป็นศูนย์ที่เป็นเลิศในการพัฒนาวิชาชีพครูและผู้บริหาร

ผู้ที่ได้รับการคัดเลือกเข้าเรียนฝึกหัดครูจะได้รับเงินเดือน

กระทรวงศึกษาธิการจะดำเนินการสรรหาครูจากนักศึกษาที่จบการศึกษาในระดับต่าง ๆ คือ ระดับมัธยมศึกษา เตรียมมหาวิทยาลัย อาชีวศึกษา และปริญญาตรี เพื่อเข้ารับการบรรจุให้เป็นครู และเข้ารับการศึกษหลักสูตรการฝึกหัดครูในสถาบัน NIE โดยได้รับเงินเดือน และได้รับทุนจากกระทรวงศึกษาธิการในขณะที่เรียน

ในการสอบคัดเลือก นักศึกษาที่มีผลการเรียนเกรดต่ำ จะต้องสอบภาษาอังกฤษ ผู้จบการศึกษาระดับเตรียมมหาวิทยาลัยที่มีผลการเรียนต่ำจะต้องสอบภาษาจีน ภาษาอังกฤษ และทมิฬ สำหรับหลักสูตรพลศึกษาจะต้องมีการทดสอบความพร้อมของร่างกายทุกคน

นักศึกษาเรียนจบหลักสูตรการฝึกหัดครูจาก NIE แล้วจะได้รับอัตราเงินเดือนเพิ่มขึ้น นักศึกษาที่เรียนหลักสูตร 1 – 2 ปี จะต้องเป็นครู 3 ปี หลักสูตรปริญญาตรี 4 ปี จะต้องเป็นครู 5 ปี และถ้ายังไม่ได้รับราชการทหารก็ต้องไปรับราชการทหารก่อน

ผู้ที่ได้รับการคัดเลือกให้เป็นครูนอกจากจะได้รับเงินเดือนตั้งแต่เริ่มบรรจุก่อนเข้ารับการศึกษหลักสูตรการฝึกหัดครูแล้ว ยังได้รับสิทธิประโยชน์อื่น ๆ อีก คือ

1. ครูที่ผ่านหลักสูตรการฝึกหัดครู NIE แล้ว มีสิทธิได้รับผลประโยชน์ในการลาศึกษาต่อ โดยได้รับทุนหรือเงินกู้เพื่อศึกษาต่อ ได้รับการฝึกอบรมครูประจำการ และถ้าลาศึกษาต่อระดับปริญญาตรี หรือหลังปริญญาตรี จะได้รับเงินเดือนหรือครั้งหนึ่ง

2. โบนัสครูทุกคนมีสิทธิได้รับเงินโบนัสทุกปีเท่ากับเงินเดือน 1 เดือน และเงินปรับรายปีอีก 2 เดือน รวมเป็น 3 เดือน

3. เงินกองทุนสะสม โดยครูจะถูกหักจากเงินเดือนร้อยละ 20 และรัฐบาลออกสมทบให้อีกร้อยละ 20

4. ค่ารักษาพยาบาล

4.1 คนไข้นอก รัฐบาลจะจ่ายเพิ่มให้ร้อยละ 1 แต่จะไม่จ่ายให้ครูที่มีเงินเดือนตั้งแต่ 7,000 เหยียดขึ้นไป (ตามโครงการ Medisave)

4.2 ค่ารักษาพยาบาลปกติ ครูจะจ่ายร้อยละ 15 บุตรและภรรยาครูจะจ่ายร้อยละ 30 ที่เหลือเก็บจากเงินกองทุน

4.3 ค่ารักษาพยาบาลกรณีหาหมอคคลินิกเอกชนรัฐบาลจะจ่ายครั้งละ 10 เหยียด เดือนหนึ่ง รัฐบาลจะจ่ายไม่เกิน 350 เหยียด

4.4 ค่ารักษาฟัน รัฐบาลจะจ่ายร้อยละ 50 ของค่ารักษาแต่ไม่เกินเดือนละ 70 เหยียด

4.5 การประกันชีวิตหมู่ ซึ่งเป็นความสมัครใจของครูแต่ละคน โดยประกันการเสียชีวิตทุกกรณี และประกันความพิการและบาดเจ็บด้วย

5. เงินกู้ยืมดอกเบี้ยต่ำ รัฐบาลสามารถขอกู้เงินเพื่อซื้อบ้าน รถยนต์ เครื่องคอมพิวเตอร์ และการปรับปรุงบ้าน สำหรับการกู้เงินเพื่อการศึกษาต่างประเทศกู้ได้ไม่เกินปีละ 7,500 เหยียด และภายในประเทศไม่เกิน 3,500 เหยียด โดยปราศจากดอกเบี้ย

6. การเข้าที่พักตากอากาศ ครูมีสิทธิเข้าที่พักตากอากาศของรัฐในราคาต่ำ

7. ครูทุกคนมีสิทธิได้หยุดพักปีละ 12 สัปดาห์ แต่อาจจะถูกเรียกตัวมาทำงานได้บางวัน ระหว่างปิดภาคเรียน ลาพักผ่อนได้ปีละ 10 วัน เป็นกรณีฉุกเฉิน ลาป่วยได้ 30 วัน โดยสิทธิการลานี้ได้รับเงินเดือนเต็ม

9. ประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน

จากการที่ประสบปัญหาในเรื่องคุณภาพครู รัฐบาลได้ใช้ใช้มาตรการไม่เก็บค่าเล่าเรียนสำหรับผู้ที่ยากจน ทำให้เด็กยากจนเรียนดีหันมาเรียนครู ทำให้มีครูเก่ง ๆ นอกจากนั้นยังเปิดสอนก่อนสาขาวิชาอื่น ๆ ช่วยให้ผู้ที่ต้องการเป็นครูมาเรียนครูจริง ๆ

คุณสมบัติของครูต้องเหมาะสมกับระดับที่สอน

ในปลายปี ค.ศ. 1995 รัฐบาลจีนได้ประกาศกฎระเบียบเกี่ยวกับการกำหนดคุณสมบัติของการเป็นครูทุกระดับตั้งแต่ระดับก่อนปฐมวัยจนถึงระดับอุดมศึกษา การใช้คำนำหน้าชื่อของผู้มีอาชีพครู ประเภท และขอบเขตของการสมัครเป็นครู ความต้องการคุณลักษณะของครูแต่ละประเภทสถานภาพครูที่จะได้รับประกาศนียบัตรรับรองการเป็นครูจะต้องมีคุณสมบัติดังนี้ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2541ข)

1. การเป็นพลเมืองดี
2. มีคุณธรรม จริยธรรม ต้องมีอุดมการณ์และความเชื่อในระบบการเมืองแบบสังคมนิยม
3. พื้นฐานการศึกษา คุณสมบัติด้านการศึกษาจะแตกต่างในแต่ละระดับการศึกษา

ผู้สำเร็จจากโรงเรียนปกติหรือการศึกษาก่อนวัยเรียน หรือในระดับที่สูงกว่า จะสามารถเป็นครูในโรงเรียนอนุบาล หรือศูนย์เด็กเล็ก

ผู้สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาหรือสูงกว่า จะสามารถเป็นครูในโรงเรียนประถมศึกษา

ผู้สำเร็จการศึกษา 2 ปี ในระดับวิทยาลัยหรือสูงกว่าจะสามารถเป็นครูโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น หรือสอนวิชาทั่วไป หรือสอนหลักสูตรพิเศษในโรงเรียนมัธยมศึกษา

ผู้สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีจากวิทยาลัย หรือมหาวิทยาลัย 4 ปี หรือสูงกว่า จะสามารถเป็นครูในโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย หรือเป็นครูสอนวิชาทั่วไป และหลักสูตรพิเศษในโรงเรียนมัธยมศึกษาพิเศษ โรงเรียนช่างฝีมือและโรงเรียนอาชีวศึกษา

ผู้สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาโทขึ้นไป หรือระดับปริญญาตรีจากมหาวิทยาลัยสามารถเป็นครูสอนในระดับอุดมศึกษา

บัณฑิตที่จบจากสถาบันอุดมศึกษา หรือโรงเรียนมัธยมศึกษา หรือสูงกว่า สามารถเป็นครูการศึกษาผู้ใหญ่ ทั้งนี้แล้วแต่ระดับและรูปแบบการศึกษาผู้ใหญ่ที่เกี่ยวข้อง

4. ด้านการศึกษาและความสามารถในการสอน ต้องมีหลักการสอนที่ดี รู้จักใช้หลักจิตวิทยา มีความสามารถในการดำเนินการวิจัยเพื่อปรับปรุงเนื้อหาการสอน

10. ประเทศอังกฤษ

มีนโยบายปฏิรูปครูเพื่อยกระดับคุณภาพของการศึกษา ดังนั้นการยกระดับคุณภาพครู คือ อนุญาตการพัฒนาวิชาชีพครู

วัตถุประสงค์และยุทธศาสตร์ที่จะใช้ในการพัฒนาวิชาชีพครู มี 4 ประการ ดังนี้ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2541ก)

1. เพิ่มรางวัลตอบแทนให้ครู หัวใจของนโยบาย คือ การปรับโครงสร้างวิชาชีพครู ตั้งแต่การสรรหา การคงไว้ และการพัฒนาต้องมุ่งสร้างครูมืออาชีพที่มีคุณภาพ
2. ส่งเสริมภาวะผู้นำในสถานศึกษาให้มีความเป็นเลิศ โดยการให้รางวัลตอบแทนอย่างเหมาะสมแก่โรงเรียนและผู้บริหารที่มีผลงานเป็นเลิศ
3. พัฒนาการผลิตครู โดยจัดให้มีสภาวิชาชีพครู ดูแลด้านหลักสูตรการฝึกหัดครู ควบคู่กับการประเมินคุณภาพและการพัฒนาครูใหม่

4. จัดสรรการสนับสนุนที่ดีให้ครูทุกคน และใช้ทรัพยากรการสอนที่มีอยู่ให้เกิดผล

รัฐบาลหวังที่จะสร้างวัฒนธรรมความเป็นเลิศให้เกิดขึ้นในวิชาชีพครู และยกระดับสถานภาพวิชาชีพครูให้เป็นมืออาชีพ เป็นวิชาชีพที่จำเป็นต่อความสำเร็จของชาติในศตวรรษหน้า รัฐบาลได้มีการกำหนดมาตรฐานสำหรับครูใหม่ด้านสมรรถภาพงานในหน้าที่ และความรู้ อย่างลึกซึ้ง โดยจัดให้ทุนสนับสนุนการดำเนินเกี่ยวกับสมรรถภาพงานในหน้าที่ ส่วนในด้านเนื้อหาวิชา รัฐบาลสนับสนุนความรู้ระดับหลังปริญญาตรี ครูทุกคนต้องมีทักษะในการสื่อสารที่ดี และสามารถตอบสนองความต้องการการเรียนรู้ของเด็กเป็นรายบุคคลได้

11. ประเทศฝรั่งเศส

สถาบันการฝึกหัดครูที่ปรับใหม่โดยการออกกฎหมาย

ในเดือนธันวาคม ปี ค.ศ. 1989 ประเทศฝรั่งเศสได้มีการออกกฎหมาย Jospin ยกเลิกโรงเรียนฝึกหัดครูประถมและครูมัธยมทั้งหมด แล้วตั้งสถาบันฝึกหัดครูระดับมหาวิทยาลัย (Institute Universitaire de Formation des Maitres หรือ IUFM) ขึ้นมาแทนเป็นสถาบันการฝึกหัดครูที่อยู่กับมหาวิทยาลัย มีหนึ่งแห่งต่อเขตการศึกษา IUFM มีทั้งหมด 28 แห่ง

หลักสูตรการฝึกหัดครูที่มีประสิทธิภาพ

สถาบันฝึกหัดครู IUFM ผู้ที่จะเข้าศึกษาต้องจบการศึกษาระดับปริญญาตรีในสาขาต่าง ๆ มาแล้ว หลักสูตร 2 ปี หลักสูตรปีแรกจะเรียนรายวิชาต่าง ๆ เพื่อให้แน่นขึ้น และเตรียมสอบว่า จะเป็นครูระดับประถมหรือครูระดับมัธยมศึกษา ผู้ที่สอบผ่านจะได้รับการบรรจุเป็นครูในปีที่สอง สำหรับผู้สอบผ่านการบรรจุครูแล้วจะเน้นการศึกษาวิชาชีพครูและวิธีการเรียนการสอน สำหรับครูในสายวิชาชีพจะเข้ารับการฝึกอบรมในสถานประกอบการ หลังจากจบการฝึกอบรมแล้วจะต้องจัดทำสารนิพนธ์ทางวิชาชีพ ผู้ที่ศึกษาจบทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติจะได้รับประกาศนียบัตร

สถาบันฝึกหัดครู IUFM ผลิตครูทั้งระดับประถมศึกษา และมัธยมศึกษาที่เรียนร่วมกัน เพื่อให้การสอนในระดับต่าง ๆ มีความเชื่อมโยงกัน ซึ่งในการผลิตครูของ IUFM นี้จะผลิตครูให้ทั้งโรงเรียนของรัฐและของเอกชน

จากการศึกษาการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาวิชาชีพครูของต่างประเทศที่ได้ศึกษา
รวม 11 ประเทศ สรุปได้ว่า ครูคือกุญแจสู่ความสำเร็จในการปฏิรูปการศึกษาดังนั้นนโยบายหลัก
ของการยกระดับคุณภาพการศึกษาของประเทศต่างๆ คือ การส่งเสริมการพัฒนา และการยกระดับ
วิชาชีพครู ส่วนกลยุทธ์ที่นานโยบายมาสู่การปฏิบัติมีหลากหลาย ขึ้นอยู่กับสถานะของแต่ละประเทศ
กลยุทธ์เหล่านี้คือ

1. การออกกฎหมายกำหนดมาตรฐานวิชาชีพครูตั้งแต่การผลิต การใช้ครู การพัฒนาครู
และการตอบแทนครูตามความสามารถ และผลปฏิบัติงาน
2. การจ้างครูมักจะเป็นความรับผิดชอบของโรงเรียน หรือสำนักงานจังหวัดที่โรงเรียน
นั้นตั้งอยู่ เพื่อให้ได้ครูตามที่ต้องการ
3. การกำหนดให้มีการประเมินคุณภาพครูเป็นระยะๆ โดยวิธีต่าง ๆ เช่น การจดทะเบียน
ครู การจ้างครูตามสัญญา หรือการออกใบอนุญาตประกอบอาชีพครู
4. การใช้มาตรการด้านการเงินและค่าตอบแทน รวมทั้งสิทธิประโยชน์อื่น ๆ ตอบแทน
ครูให้สัมพันธ์กับคุณภาพ และผลงานที่ได้มาตรฐาน
5. การจริงจังกับระบบการผลิตครูที่เปิดกว้าง และเป็นเครือข่ายความร่วมมือของสถาบัน
ต่าง ๆ โดยไม่จำกัดเฉพาะสถาบันผลิตครู เปิดโอกาสให้โรงเรียนผู้ใช้ครู ภาคเอกชน และชุมชน
มีบทบาทในการผลิตครูให้มีลักษณะหลากหลาย และเหมาะสมกับความต้องการใช้ครู

สามารถสรุปการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาวิชาชีพครูของต่างประเทศทั้ง 11 ประเทศ
ได้ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 (ต่อ)

การจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาวิชาชีพครู	สหรัฐ อเมริกา	อังกฤษ	ออสเตรเลีย	นิวซีแลนด์	ฝรั่งเศส	มาเลเซีย	เวียดนาม	ญี่ปุ่น	สิงคโปร์	เกาหลี	จีน	ไทย	น้ำหนัก ความสำคัญ
10. มีหลักสูตร 2 แบบ แบบแรกเป็นหลักสูตรที่เรียนพร้อม ๆ กัน เรียนผสมผสานกันทั้งวิชาการและวิชาชีพ รวมทั้งการฝึกปฏิบัติ การสอน การศึกษาลัทธิสูตร ป. วิชาชีพ ใช้เวลา 3 ปี และ ศษ.บ. ใช้เวลา 4 ปี แบบที่สองเป็นหลักสูตรที่เรียนตามลำดับกัน เรียนรายวิชาต่าง ๆ ระดับปริญญาบัณฑิต และวิชาเอกในช่วง 3 ปีแรก ในปีสุดท้ายเป็นการเรียนวิชาชีพ และการฝึกปฏิบัติ การสอนตามหลักสูตรวิชาชีพศึกษาศาสตร์บัณฑิต (Graduate Diploma)		✓										✓	2
11. ครูทุกคนต้องได้รับการจดทะเบียนครู			✓									✓	2
12. เปิดโอกาสให้นักศึกษา คณะกรรมการโรงเรียน ผู้ปกครอง ชุมชน ได้แสดงความคิดเห็น และเสนอแนะต่อแนวคิดของรัฐบาล เพื่อจะได้นำความคิดเห็น และข้อเสนอแนะต่าง ๆ มาพิจารณาในการกำหนดนโยบายการฝึกหัดครู			✓									✓	1
13. ครูทุกคนต้องมีความรู้ระดับปริญญาตรีขึ้นไป												✓	2

ตารางที่ 2 (ต่อ)

การจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาวิชาชีพครู	สหรัฐ อเมริกา	อังกฤษ	ออสเตรเลีย	เวียดนาม	ญี่ปุ่น	สิงคโปร์	เกาหลี	จีน	ไทย	น้ำหนัก ความสำคัญ
14. ผู้ที่จะเข้าศึกษาต้องจบการศึกษาระดับปริญญาตรีในสาขาต่าง ๆ มาแล้วหลักสูตร 2 ปี หลักสูตรปีแรกเรียนรายวิชาต่าง ๆ เพื่อให้แน่นขึ้น และเตรียมสอบว่าจะเป็นผู้ที่สอบผ่านจะได้รับการบรรจุเป็นครูในปีที่สอง สำหรับผู้สอบผ่านการบรรจุครูแล้วจะเน้นการศึกษาวิชาชีพครูและวิธีการเรียนการสอน สำหรับครูในสาขาวิชาชีพจะเข้ารับการศึกษาอบรมในสถานประกอบการ หลังจากจบการฝึกอบรมแล้วจะต้องจัดทำสารนิพนธ์ทางวิชาชีพ ผู้ที่ศึกษาจบทั้งภาคทฤษฎี และภาคปฏิบัติจะได้รับประกาศนียบัตร	✓	✓	✓							2
15. การศึกษาวิชาชีพครูแบ่งเป็น 2 ระดับ คือ ระดับอนุปริญญา และระดับประกาศนียบัตร			✓							1
16. หลักสูตรการฝึกหัดครูแบ่งออกเป็น 3 หลักสูตร คือ 1) หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง หลักสูตร 2 ปี 2) หลักสูตรปริญญาตรี หลักสูตร 4 ปี หรือจบประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง เรียนต่อ 2 ปี และ 3) หลักสูตรปริญญาโท หลักสูตร 2 ปี					✓					1

ตารางที่ 2 (ต่อ)

การจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาวิชาชีพครู	สหรัฐ อเมริกา	อังกฤษ	ออสเตรเลีย	นิวซีแลนด์	ฝรั่งเศส	มาเลเซีย	เวียดนาม	ญี่ปุ่น	สิงคโปร์	เกาหลี	จีน	ไทย	น้ำหนัก ความสำคัญ
17. หลักสูตรเป็น 2 ระดับ คือ หลักสูตรประกาศนียบัตรการศึกษา (Diploma in Education) ใช้เวลา 2 ปี และหลักสูตรปริญญาตรีใช้เวลา 4 ปี									✓				I
18. สถาบันการฝึกหัดครู วิทยาลัยครูผลิตครูเพื่อไปสอนระดับประถมศึกษา วิทยาลัยวิชาการศึกษา ผลิตครูระดับมัธยมศึกษา ซึ่งเป็นหลักสูตร 4 ปี และมหาวิทยาลัย การศึกษาระหว่างที่ ผลิตครูชั้นปีที่สามรอสอบ และวิจัยเกี่ยวกับการศึกษาในระดับอนุบาล ประถม และมัธยมศึกษา รวมทั้งสร้างบุคลากรที่จะเป็นผู้ดำเนินการปฏิรูปการศึกษา										✓			I
19. ครูระดับอนุบาล ต้องจบวิทยาลัยครูหลักสูตร 4 ปี หรือวิทยาลัยอาชีวะ หลักสูตร 2 ปี หรือวิทยาลัยทางไปรษณีย์ วิชาเอก การศึกษาอนุบาล										✓			I
20. หลักสูตรเรียนวิชาเอกคู่										✓			I
21. ผู้สำเร็จจากโรงเรียนปกติ หรือการศึกษา ก่อนเข้าเรียนหรือในระดับที่สูงกว่า จะสามารถเป็นครูในโรงเรียนอนุบาล เป็นครูใน โรงเรียนอนุบาลหรือศูนย์เด็กเล็ก										✓			I

การฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูในต่างประเทศ

การฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูในต่างประเทศ จากการศึกษาเอกสารการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ซึ่งเป็นประโยชน์ในการนำเสนอองค์ความรู้ประกอบการพัฒนาวิชาชีพครูในประเทศไทย ดังนี้

1. ประเทศสหรัฐอเมริกา

วิชาชีพครูในประเทศสหรัฐอเมริกาที่เป็นที่ยอมรับว่าเป็นวิชาชีพชั้นสูง มีอัตราเงินเดือนที่ทัดเทียมกับวิชาชีพชั้นสูงอื่น ๆ การเตรียมการเข้าสู่วิชาชีพครูในประเทศสหรัฐอเมริกา เป็นภารกิจของการศึกษาระดับปริญญาตรีในหลักสูตรของโปรแกรมการศึกษาในมหาวิทยาลัย 4 ปี ประกอบด้วย (ประมุข กอปรสิริพัฒน์, 2545, หน้า 64)

1. หลักสูตรศิลปศาสตรและวิทยาศาสตร์
2. วิชาเอกหรือวิชาโททางศิลปศาสตรและวิทยาศาสตร์
3. การฝึกหัดครูรวมทั้งประสบการณ์ตามสาขาในโรงเรียนสำหรับผู้สมัครที่เตรียมการสอน

ในโรงเรียนประถมศึกษา

4. การสอนนักศึกษาก่อนประจำการ

แม้ว่าคุณภาพเนื้อหาและระยะเวลาของการสอนนักศึกษาก่อนประจำการจะเปลี่ยนแปลงอย่างมาก โดยส่วนมากอย่างไม่มีข้อยกเว้น โครงการการเตรียมครูทุกคนต้องการ

อย่างน้อยที่สุดประสบการณ์การสอน 10 สัปดาห์ จากผู้สมัครครูระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษาตอนกลางและตอนปลาย ในขณะที่วิทยาลัยบางแห่ง และคณะกรรมการการศึกษาได้พัฒนาโครงการฝึกหัดการสอนให้เป็นเลิศ โครงการดังกล่าวนี้ไม่ได้ใช้อย่างกว้างขวาง และใช้เฉพาะกับผู้สมัครครูจำนวนน้อย ประสบการณ์การฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูควรถูกกำหนดโดยการเลือกที่ตั้งโรงเรียน คณะที่นิเทศและการประสานกับครู รวมทั้งการแลกเปลี่ยนอย่างต่อเนื่องระหว่างวิชาชีพในเรื่องเป้าหมายของประสบการณ์และมาตรฐานที่นักศึกษาต้องมีคุณสมบัติข้อเท็จจริง คือ ประสบการณ์ทางการสอนนั้น นักศึกษาส่วนมากมีระยะเวลาสั้นมากกว่าที่ควรจะเป็น ซึ่งประมุข กอปรสิริพัฒน์ (2545, หน้า 64) รายงานเพิ่มเติมว่า

ประสบการณ์การสอนนักศึกษามีระยะเวลาสั้นเกินไป ที่จะเตรียมผู้สมัครครูให้เพียงพอต่อการมีหน้าที่รับผิดชอบทั้งหมดในโรงเรียน

โรงเรียนที่นักศึกษาครูถูกบรรจุจะถูกเลือกบ่อย ๆ เพราะอยู่ใกล้กับวิทยาลัยเขต หรือบ้านของนักศึกษา หรือความเต็มใจในการมีส่วนร่วม ไม่ใช่ชื่อเสียงด้านวิชาการ

ครูที่ประสานงาน ซึ่งมีหน้าที่รับผิดชอบสำหรับเป็นที่ปรึกษานักศึกษา ครูที่ประจำอยู่ในชั้นเรียนจะถูกเลือกบ่อย ๆ ตามบุญตามกรรมโดยครูใหญ่ โดยมีข้อมูลป้อนเข้าเพียงเล็กน้อยจากมหาวิทยาลัยหรือครูในโรงเรียนตามเกณฑ์กำหนด

ครูที่ประสานงานได้รับแรงจูงใจสองสามอย่าง หรือไม่มีเลย สำหรับการทำงานกับนักศึกษาครู และได้รับการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูไม่เพียงพอ หรือไม่ได้รับการสนับสนุนโดยโรงเรียน หรือมหาวิทยาลัย

การประเมินผลครูที่ประสานงาน เมื่อคำนึงถึงผู้สมัครเป็นครูจะได้รับการเพิกเฉย หรือไม่ได้สนใจคำร้องขอบ่อย ๆ

คณะนิเทศ พบว่า บ่อยครั้งที่ครูเกษียณ และครูใหญ่ที่มีหน้าที่รับผิดชอบสำหรับดูแลจัดตำแหน่งนักศึกษาครูมีสถานภาพต่ำในมหาวิทยาลัย และบ่อยครั้งที่ถูกคัดเลือกตามผลปรากฏของตำแหน่งที่ว่าง และความเต็มใจในการยอมรับค่าตอบแทนมากกว่าความเป็นเลิศของครู และที่ปรึกษาครู

คณะนิเทศเช่นเดียวกันกับครูผู้ประสานงานที่ไม่ได้รับการฝึกฝน และการสนับสนุนในการทำงานของตนกับผู้สมัครครู

มีการประสานงานกันน้อยเกินไประหว่างคณะในมหาวิทยาลัย ผู้นิเทศการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู และครูผู้ประสานงานเกี่ยวกับเรื่องมาตรฐานของการสอนที่ดี และข้อกำหนดประสบการณ์การสอนที่เข้มงวด

1.1 การจัดประสบการณ์วิชาชีพครูในสถาบันการผลิตครู

มีรายงานเพิ่มเติมเกี่ยวกับกรณีตัวอย่างของการจัดประสบการณ์วิชาชีพครูในสถาบันการผลิตครูของมหาวิทยาลัยต่าง ๆ ในประเทศสหรัฐอเมริกา ดังนี้ (ประมุข กอปรสิริพัฒน์, 2545, หน้า 65-69)

1.1.1 การจัดประสบการณ์วิชาชีพครูของมหาวิทยาลัยจอร์เจีย ลักษณะการจัดประสบการณ์วิชาชีพครูของมหาวิทยาลัยจอร์เจีย มี 2 ขั้นตอน ดังนี้

1.1.1.1 เป็นการพัฒนาองค์ประกอบของการสอน คือ ชุดการสอน (Modular Instruction) และการดำเนินการภาคสนาม (Field Based Operation)

1.1.1.2 เป็นการจัดดำเนินการรูปแบบโปรแกรมอย่างเข้ม สมรรถภาพที่กำหนดไว้ในโปรแกรมนี้นี้ได้จากครูในโรงเรียนและอาจารย์ในมหาวิทยาลัย โดยมีสมรรถภาพที่เป็นแกนกลางและสมรรถภาพที่เป็นเฉพาะ และแจ้งให้นักศึกษาทราบเพื่อเป็นเกณฑ์ในการประเมิน สำหรับประสบการณ์ที่นักศึกษาได้รับนั้น เริ่มจากในช่วงฤดูร้อน นักศึกษาจะเข้าไปมีส่วนร่วมโครงการของชุมชน ช่วงนี้นิสิตนักศึกษาจะได้มีโอกาสทำงานร่วมกับคนในชุมชน และได้มีโอกาสสำรวจความรู้สึก ค่านิยม และเจตคติของตนเอง โดยในส่วนนี้จะไม่มีสมรรถภาพที่กำหนดแน่นอน ประสบการณ์อีกประเภทหนึ่งคือ กิจกรรมการสอนในภาคสนามในส่วนนี้ทีมงานจะกระจายไปตามกลุ่มนิสิต นักศึกษา และอาจารย์ เพื่อทำงานร่วมในช่วงเวลา 2 ปี หรือตลอดช่วงที่นิสิตนักศึกษาอยู่ในประสบการณ์ทางวิชาชีพครู

1.2 การจัดประสบการณ์วิชาชีพครูของมหาวิทยาลัยบริกแฮมยัง

มหาวิทยาลัยบริกแฮมยังรัฐยูทาห์ จัดประสบการณ์วิชาชีพครู โดยแบ่งเป็น 5 ส่วนด้วยกันคือ

1.2.1 การศึกษาค้นคว้าเบื้องต้น นิสิตนักศึกษาจะเริ่มเรียนวิชานี้ในภาคเรียนที่สองของปีที่ 1 หรือภาคเรียนแรกของปีที่ 2 ซึ่งมีค่าเท่ากับ 2 หน่วยกิต ในวิชานี้จะเปิดโอกาสให้นักศึกษาค้นคว้า และสามารถค้นพบด้วยตนเองเกี่ยวกับวิชาชีพครู และดูว่าตนเองเหมาะสมที่จะเป็นครูหรือไม่

1.2.2 การเป็นผู้ช่วยครู ในส่วนนี้นิสิตนักศึกษาครูจะใช้เวลาประมาณวันครึ่งต่อสัปดาห์ ตลอดทั้งภาคที่ศูนย์รวมของโรงเรียน นอกจากนี้นักศึกษาจะต้องสังเกตการณ์สอนในชั้นประถมศึกษาตอนต้น และประถมศึกษาตอนปลาย และการมีสัมมนากับอาจารย์จากมหาวิทยาลัย ในช่วงนี้นักศึกษาจะเรียนวิชาชีพครูในส่วนที่เกี่ยวกับทฤษฎีการเรียนรู้ พัฒนาการของเด็ก และทักษะการสอน

1.2.3 วิธีและกลวิธี ในส่วนนี้นิสิตนักศึกษาครูจะเรียนในภาคที่สองของปีที่ 3 ในช่วงนี้นิสิตจะได้มีโอกาสฝึกทักษะการสอนโดยใช้อุปกรณ์ต่าง ๆ ในห้องทดลองการสอน (Instructional Laboratory) นอกจากนี้นิสิตนักศึกษาอาจได้รับมอบหมายให้สอนบ้างในกลุ่มย่อยหรือตามที่ได้รับมอบหมาย

1.2.4 การฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูในส่วนนี้จะจัดให้นิสิตนักศึกษาครูออกฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูในชั้นปีที่ 4 เป็นเวลา 8 สัปดาห์ และจะได้หน่วยกิตการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู 8 หน่วยกิต

1.2.5 การเรียนในมหาวิทยาลัย ในส่วนนี้เป็นการจัดให้นิสิตนักศึกษาเรียนในมหาวิทยาลัยใช้เวลาประมาณ 8 ชั่วโมง โดยเรียนจากโมดูล คิดเป็น 4 หน่วยกิต ซึ่งจะเรียนเกี่ยวกับการสอนการใช้สื่อทัศนูปกรณ์ ในการสอนค่านิยมทางการศึกษา ทฤษฎีการเรียนรู้ และการจัดชั้นเรียน ผู้ปกครอง นักธุรกิจ ผู้นำทางศาสนา และบุคลากรทางการศึกษาของโรงเรียน ประกอบด้วยครูสายวิชาต่าง ๆ อาจารย์ประจำชุมชน จะใช้เวลาประมาณ 1 ใน 3 ของเวลาในการสอนนักศึกษาทั้งปริญญาตรีและโท การจัดสัมมนาให้คำปรึกษาและใช้เวลาที่เหลือ 2 ใน 3 ทำงานร่วมกับครูเกี่ยวกับการสาธิตการสอน งานวิจัยและกิจกรรมด้านอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนานักวิชาการภายในโรงเรียน ส่วนอาจารย์ที่ประจำศูนย์จะใช้เวลาส่วนใหญ่ในการสอนในวิทยาลัย และจะเป็นตัวเชื่อมสัมพันธ์ระหว่างทีมงานทั้งหมดกับวิทยาลัย

1.3 การจัดประสบการณ์วิชาชีพครูของมหาวิทยาลัยมอนทานาสเตท

มีรายงานการจัดประสบการณ์วิชาชีพครูของมหาวิทยาลัยมอนทานาสเตท มีขั้นตอนดังนี้ (ประมุข กอปรศิริพัฒน์, 2545, หน้า 69-72)

วิชาชีพสถาบันนักศึกษาสาขาครูแบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม คือ

1.3.1 วิชาชีพเตรียมความเป็นครู (Pre-Professional Course) ได้แก่ วิชา
วิทยาการศึกษาและพัฒนารเด็กวัยเรียน

1.3.2 วิธีสอน วิธีสอนต่าง ๆ อาทิ วิธีสอนสังคมศึกษา วิชาคอมพิวเตอร์ วิธีสอน
ศิลปะ วิธีสอนคณิตศาสตร์ วิธีสอนดนตรี เป็นต้น วิธีสอนทุกวิชาจะมีจำนวนหน่วยกิต
3 หน่วยกิต

1.3.3 วิชาปฏิบัติการและฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู

นักศึกษาที่เลือกเข้าศึกษาในโปรแกรมวิชาครู (Teacher Education Program) จะต้อง
ผ่านการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตร 3 รายวิชาด้วยกัน คือ

1. การฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูในโรงเรียน (In-School Experience) เป็นรายวิชา
ที่นักศึกษาครูชั้นปีที่ 1 จะได้เรียนรู้และทำความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของครู และการดำเนินงาน
ในโรงเรียน เพื่อให้นักศึกษาได้ตัดสินใจว่าอาชีพครูเหมาะสมกับตนเองหรือไม่ หากไม่พอใจ
ก็สามารถเปลี่ยนใจไปศึกษาโปรแกรมอื่นได้ ในการเรียนรายวิชานี้จะมีกิจกรรมดังนี้

1.1 ปฐมนิเทศ เพื่อให้นักศึกษาทราบวิธีการ เครื่องมือที่ใช้ในการหาประสบการณ์
รวมถึงเกณฑ์การประเมินผลรายวิชานี้

1.2 ประสบการณ์ภาคสนามในโรงเรียน ใช้เวลา 18 ชั่วโมง โดยการเก็บข้อมูล
ในลักษณะสัมภาษณ์ สังเกต และบันทึกเหตุการณ์นำเสนอต่ออาจารย์ผู้สอน

1.3 การสัมมนา ใช้เวลา 4 ชั่วโมง นำประสบการณ์ที่ได้จากโรงเรียนมาอภิปราย
ร่วมกับอาจารย์พี่เลี้ยงและอาจารย์ผู้สอน ในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอน และบรรยากาศ
ในโรงเรียนตามขอบข่ายที่มหาวิทยาลัยกำหนด และทำรายงานเสนอต่อผู้สอน

2. การฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูก่อนออกฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู (Paraprofessional
Experience)

การเรียนรายวิชานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อให้นักศึกษาครูชั้นปีที่ 3 มีประสบการณ์เชิงปฏิบัติ
ในห้องเรียนตลอด 2 ภาคเรียน โดยให้ออกไปปฏิบัติงานในโรงเรียนเป็นเวลาครึ่งวัน สัปดาห์ละ
4 วัน เป็นเวลา 128 ชั่วโมง และกลับสถาบันสัปดาห์วันศุกร์ โดยมีกิจกรรมดังนี้

2.1 นักศึกษาจะต้องฝึกในโรงเรียน โดยเด็ก 2 ชั้นเรียนที่มีระดับต่างกัน โดยการ
สังเกตการณ์สอนของครูประจำการ ฝึกทำหน้าที่เป็นผู้ช่วยครู และบทบาทในด้านการสอน
การบริหารชั้นเรียน การดูแลชั้นเรียน ศึกษาสังเกตพฤติกรรมของเด็ก และบางครั้งอาจจะต้อง
ช่วยเหลือเด็ก และสอนเด็กเป็นรายบุคคลหลังจากได้รับการฝึกฝนตามสมควรแล้ว ก็สามารถ
สอนกลุ่มย่อยและกลุ่มใหญ่ได้ ทั้งนี้ให้อยู่ในการดูแลของครูประจำชั้น

2.2 นักศึกษาจะต้องฝึกที่โรงเรียนครึ่งวัน ตั้งแต่วันจันทร์ถึงวันพฤหัสบดี วันศุกร์จะต้องกลับมาสัมมนาที่มหาวิทยาลัยในชั้นนี้นักศึกษาจะต้องทำกิจกรรมดังนี้

- 2.2.1 สังเกตการสอน
- 2.2.2 ช่วยเหลือเด็กเป็นรายบุคคล
- 2.2.3 สอนเด็กเป็นรายบุคคล
- 2.2.4 สอนเด็กเป็นกลุ่มย่อยและกลุ่มใหญ่ เมื่อได้รับการฝึกฝน และได้รับการเรียนรู้เพียงพอแล้ว
- 2.2.5 ดูแลการเรียนเป็นกลุ่มย่อย
- 2.2.6 ให้คะแนนและตรวจงานนักเรียน
- 2.2.7 ใช้ความสามารถพิเศษกระตุ้นการเรียนรู้ เช่น การเล่นเกม การใช้ดนตรี และการใช้คอมพิวเตอร์
- 2.2.8 การจัดป้ายนิเทศต่าง ๆ
- 2.2.9 ให้คำปรึกษาแนะนำในการศึกษานอกสถานที่
- 2.2.10 ปฏิบัติงานธุรการชั้นเรียนตามที่ครูมอบหมาย
- 2.2.11 ช่วยเหลือการบริหารและการควบคุมวินัยในห้องเรียน
- 2.2.12 ดูแลการเล่นของนักเรียนนอกห้องเรียน ตามที่ครูประจำชั้นมอบหมาย
- 2.2.13 ช่วยเหลือนักเรียนในการทำงานในห้องปฏิบัติการวิทยาศาสตร์ และคณิตศาสตร์ตามที่ครูประจำชั้นมอบหมาย

ในชั้นนี้ถือว่าเป็นชั้นสำคัญ เพราะเป็นการเตรียมความพร้อมก่อนออกฝึกจริง นักศึกษาจะต้องเรียนรู้งานของโรงเรียนทั้งหมดและทดลองปฏิบัติบ้าง ทดลองสอนบ้าง ร่วมกิจกรรมทุกอย่างซึ่งอยู่ในความดูแลของครูพี่เลี้ยง ซึ่งจะทำให้ นักศึกษาเกิดความเชื่อมั่นในตัวเอง มีความคุ้นเคยต่อชีวิตครูก่อนออกฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูจริงตลอด 2 ภาคเรียน

3. การฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู (Student Teaching)

การฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของนักศึกษาครู เป็นกระบวนการพัฒนาวิชาชีพที่มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อวิชาชีพครู บทบาทของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูมีความสำคัญในการเตรียมตัว ในการพัฒนาไปสู่ความเป็นครูอาชีพ โดยในภาคเรียนที่ 2 นักศึกษาชั้นปีที่ 4 จะต้องออกไปฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูในโรงเรียน 12 – 14 สัปดาห์ และจะกลับมาเรียนเพิ่มเติมในวิทยาลัย 2 สัปดาห์สุดท้ายภายหลังไปปฏิบัติงานในโรงเรียน

ในสัปดาห์แรกนักศึกษาจะต้องสังเกตการสอนของครู และเริ่มรับผิดชอบงานธุรการ การดูแลชั้นเรียนจากงานเล็ก ๆ จะไปสู่ความรับผิดชอบมากขึ้น ซึ่งงานส่วนใหญ่จะต้องอยู่ใน

ความดูแลช่วยเหลือของครูพี่เลี้ยง และการประเมินงานของอาจารย์นิเทศ เมื่อนักศึกษามีความพร้อม ก็จะไปทำงานเต็มเวลาเช่นเดียวกับครูคนหนึ่งของโรงเรียน

กิจกรรมและงานของครูฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ประกอบด้วย

- 3.1 สังเกตการสอนของครู
- 3.2 กำหนดตารางสอนของตนเอง มอบให้อาจารย์นิเทศที่ผู้ประสานงานของมหาวิทยาลัย
- 3.3 จะต้องส่งแผนการสอนให้ครูพี่เลี้ยงล่วงหน้าอย่างน้อย 1 วัน และอีกชุดหนึ่งต้องส่งในแฟ้มของผู้ประสานงานมหาวิทยาลัย
- 3.4 จะต้องเตรียมการสอนอย่างน้อย 1 หน่วยการสอน
- 3.5 ให้บันทึกประจำวันทุกวัน เพื่อเสนอต่อผู้ประสานงานมหาวิทยาลัย
- 3.6 จะต้องบันทึกเทปโทรทัศน์การสอนของตนเองอย่างน้อย 2 บทเรียน เพื่อนำมาพิจารณาประเมินผลการสอนของตนเองจากเทปโทรทัศน์ และบันทึกผลการประเมินตนเอง
- 3.7 รายงานประสบการณ์การสอนของตน เสนออาจารย์นิเทศก์ในที่ประชุม
- 3.8 การออกแบบประเมินผลครึ่งภาคเรียน โดยปรึกษากับครูพี่เลี้ยง และผู้ประสานงานของมหาวิทยาลัย
- 3.9 การจัดทำโครงการพิเศษตามความสนใจของตนเอง
- 3.10 สำหรับนักศึกษาวิชาเอกมัธยมศึกษา ให้สังเกตเกรด 5-6 และให้เลือกปฏิบัติกิจกรรมต่อไปอย่างน้อย 1 กิจกรรม ได้แก่ สัมภาษณ์ผู้บริหารและคณะทำงานในโรงเรียน เขียนรายงานการประชุมคณะกรรมการโรงเรียนที่ได้มีส่วนร่วมประชุม และทำสังคมมิตินักเรียนในห้องเรียน เป็นต้น

การประเมินผล

การประเมินผลเป็นการพิจารณาร่วมกันระหว่างครูพี่เลี้ยง และอาจารย์นิเทศก์ จากมหาวิทยาลัยเพื่อให้ผลการเรียนผ่านหรือไม่ผ่าน

จากที่กล่าวมาสรุปได้ว่าการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของสหรัฐอเมริกา เริ่มจากการเข้าไปหาประสบการณ์ในโรงเรียน การทำความเข้าใจกับอาชีพ ห้องเรียน และบรรยากาศ เพื่อทำความเข้าใจกับอาชีพครู เพื่อจะสำรวจความสามารถ ความถนัด ความพอใจในวิชาชีพ ซึ่งนักศึกษาสาขาวิชาชีพครูจะต้องมีประสบการณ์มากพอจะเป็นครูมืออาชีพได้

2. ประเทศญี่ปุ่น

หลักสูตรการฝึกหัดครูของญี่ปุ่นแบ่งออกเป็น 3 หลักสูตร คือ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2540ข)

- 2.1 หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง หลักสูตร 2 ปี
- 2.2 หลักสูตรปริญญาตรี หลักสูตร 4 ปี หรือจบประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง เรียนต่อ 2 ปี

2.3 หลักสูตรปริญญาโท หลักสูตร 2 ปี

ทุกหลักสูตรต้องมีการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ซึ่งมี 2 ขั้นตอน คือ

1. การศึกษาสังเกต นักศึกษาขณะเรียนปีที่ 3 จะออกศึกษาสังเกตงานที่โรงเรียน และเขียนรายงานส่ง

2. การฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูเต็มรูปแบบ แบ่งเป็น 3 สาย คือ ประถมศึกษา ใช้เวลา 5 สัปดาห์ มัธยมศึกษาใช้เวลา 3 สัปดาห์ และการศึกษาพิเศษใช้เวลา 2 สัปดาห์ นักศึกษามีสิทธิที่จะเลือกสายใดก็ได้ การฝึกประสบการณ์เต็มรูปแบบสายใดก็จะมีสิทธิ์สอบเป็นครูสายนั้น ฉะนั้นเพื่อให้มีโอกาสนในการสอบบรรจุ นักศึกษาส่วนใหญ่มักเลือกที่จะฝึกมากกว่า 1 สาย

มหาวิทยาลัยที่ผลิตครูทุกแห่งจะมีโรงเรียนสาธิตหรือโรงเรียนในเครือ ทั้งในระดับประถม มัธยม และการศึกษาพิเศษ อาจารย์คณะครุศาสตร์ใช้โรงเรียนสาธิตศึกษาทดลองวิจัยเกี่ยวกับการสอน และให้นักศึกษาไปศึกษาประสบการณ์วิชาชีพครู

3. ประเทศแคนาดา และประเทศอังกฤษ

ในหลาย ๆ ประเทศ การผลิตครูมีแนวโน้มที่จะกลายเป็นความร่วมมือระหว่างมหาวิทยาลัย และโรงเรียนมากขึ้น ตัวอย่างเช่น โปรแกรมศึกษาศาสตร์/ครูศึกษาในระดับปริญญาตรีหลาย ๆ แห่งในแคนาดาที่เหมือนกับสหรัฐอเมริกา คือ นิสิต/นักศึกษาเริ่มเข้าสู่การฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูจากการเป็นผู้สังเกตในช่วงปีแรก ๆ และจะเพิ่มจำนวนเวลา และความรับผิดชอบมากขึ้นตลอดโปรแกรมการผลิตครู สำหรับในประเทศอังกฤษก็เช่นกัน โรงเรียนที่เป็นที่ตั้งของการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูมีภาระหน้าที่อย่างมากต่อการฝึกหัดครู ซึ่งมีองค์การฝึกหัดครู (The Teacher Training Agency, TTA) ทำหน้าที่จัดการวิชาเรียนทั้งหมดในคณะครุศาสตร์/ศึกษาศาสตร์ โดยการกำหนดหลักสูตร โดยมีลักษณะที่เป็นความร่วมมือกันระหว่างฝ่ายจัดการการฝึกกับ โรงเรียน และครูพี่เลี้ยงที่แต่งตั้งขึ้นสำหรับการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2547)

มีความพยายามที่จะทำความเข้าใจว่าการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูมีส่วนทำให้เกิดการพัฒนาและเรียนรู้ทางวิชาชีพของนิสิตครูได้อย่างไร โดยเน้นไปที่สิ่งแวดล้อมของการเรียนรู้ที่ซับซ้อน โบรโค และเมย์ฟิลด์ (Broko & Mayfield, 1995) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ของการสอนนำ (Guided Teaching) โดยกล่าวว่า “การเรียนรู้ที่จะสอนเป็นกระบวนการที่ซับซ้อน ซึ่งถูกกำหนดโดยปฏิสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล เช่น ความรู้ และความเชื่อของครูเกี่ยวกับการสอน การเรียนรู้ และเนื้อหาวิชา กับปัจจัยด้านสภาพการณ์ เช่น ความคาดหวัง ความต้องการ และผลสะท้อนกลับจากบุคคลสำคัญจากมหาวิทยาลัยและโรงเรียน”

อย่างไรก็ตาม บทบาทของครูพี่เลี้ยงในการส่งเสริมการเรียนรู้ก็ยังคงมีความเข้าใจไม่ตื้นลึก มีการวิเคราะห์เกี่ยวกับโปรแกรมการเตรียมครูของไวเดน, เมเยอร์-สมิท และมูน (Wideen, Mayer – Smith, & Moon, 1998) ที่เน้นย้ำไปที่ช่องว่างของความเข้าใจนี้ โดยกล่าวว่า “มีความสนใจจำนวนมาก

ที่จำเป็นต้องมุ่งความสนใจไปที่การศึกษาในเชิงลึกว่าบุคคลต่าง ๆ มีผลต่อสถานที่ตั้ง และกระบวนการเรียนรู้ในการสอนอย่างไร ครูที่เลี้ยงมักจะหายไปจากงานวิจัยอยู่เสมอ ๆ”

อย่างไรก็ตาม ยังมีงานวิจัยจำนวนเล็กน้อยที่ทำการตรวจสอบว่าครูที่เลี้ยงเลี้ยงเห็น และสร้างความสัมพันธ์ในเชิงวิธีการสอน ระหว่างนิสิตฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูกับตัวครูที่เลี้ยงเองได้อย่างไร การศึกษานี้จึงมีส่วนทำให้เกิดความเข้าใจของพวกเราว่าครูที่เลี้ยงมีส่วนในกระบวนการเรียนรู้ในการสอนได้อย่างไร โดยงานวิจัยนี้ทำการสำรวจครูที่เลี้ยงในโรงเรียนมัธยมที่เป็นสถานที่สำหรับฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูว่าครูที่เลี้ยงรับรู้ และนิยามการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูที่ประสบความสำเร็จอย่างไร และยังศึกษาว่าครูที่เลี้ยงบรรยายการมีส่วนร่วมของเขาต่อความสำเร็จในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพไว้อย่างไร

การศึกษามีการขึ้นจากข้อสมมติฐานของผู้แต่ง เกี่ยวกับความสำคัญของครุศาสตร์/ศึกษาศาสตร์ ต่อการปฏิรูปการศึกษา และบทบาทของการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูภายในครุศาสตร์/ศึกษาศาสตร์ หนึ่งในหน้าที่ของครุศาสตร์/ศึกษาศาสตร์ก็คือ การช่วยให้ นิสิตครูในการเรียนรู้ความรู้ ทักษะ และอารมณ์ ซึ่งจะทำให้นิสิตครูสามารถที่จะสอนนักเรียนที่หลากหลายได้ในวิถีทางที่เป็นไปตามการพัฒนาทางวิทยาศาสตร์ด้านสติปัญญาในปัจจุบัน นิสิตครูต้องถูกเตรียมให้พร้อมที่จะสอนสำหรับให้เข้าใจแนวคิด และสร้างสิ่งแวดล้อมในชั้นเรียนซึ่งส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการเรียนรู้อย่างกระตือรือร้น ซึ่งไฟแมน (Feiman, 2001) ได้เน้นถึงความท้าทายที่สำคัญในการเตรียมครูซึ่งก็คือ การเลือกครูที่เลี้ยง ผู้ที่มีการปฏิบัติงานเป็นไปตามการปฏิรูปที่นักการศึกษาครูต้องการจะเห็น หรือมีการจัดตั้งบริบทซึ่งครูที่เลี้ยงและนิสิตครูค้นหาวิธีการสอนใหม่ ๆ ร่วมกัน”

มาตรฐานการผลิตครูและการพัฒนาวิชาชีพครูของประเทศแคนาดานั้น ในส่วนของมาตรฐานวิชาชีพครู ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) พื้นฐานความรู้วิชาการทั่วไป ซึ่งครูส่วนใหญ่จะได้จากการศึกษาในระดับปริญญาตรี 2) พื้นฐานวิชาชีพครู โดยต้องผ่านการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู และเรียนวิชาศึกษาศาสตร์อย่างน้อย 1 ปี และ 3) ศักยภาพด้านภาษา ซึ่งต้องใช้ภาษาได้ดี โดยจะใช้ภาษาอังกฤษหรือฝรั่งเศส (จรวยพร ธรณินทร์, 2555)

องค์กรวิชาชีพครูจะเป็นผู้กำหนดมาตรฐานของหลักสูตรการผลิตครู ซึ่งคณะศึกษาศาสตร์ของมหาวิทยาลัยจะต้องผลิตให้เป็นไปตามมาตรฐานนั้น โดยในหลักสูตรการผลิตครูประกอบด้วยสาระอย่างน้อย 30 หน่วยกิต ฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู 20 เปอร์เซนต์ วิชาพื้นฐานของครู 20 เปอร์เซนต์ วิธีสอน 40 เปอร์เซนต์ และวิชาเลือก 20 เปอร์เซนต์ โดยสาระต้องสนองความต้องการของสถานศึกษาในรัฐของตนเองด้วย

กล่าวโดยสรุปแคนาดาให้ความสำคัญต่อการศึกษสำหรับปวงชน ในส่วนของการผลิตครูจะใช้วิธีการจัดหลักสูตร 4+1 ปี คือ ปริญญาตรี 4 ปี ในสาขาใดก็ได้ และอีก 1 ปี สำหรับสาขาศึกษาศาสตร์ โดยกำหนดมาตรฐานในส่วนของ 1 ปี เพื่อบัณฑิตจะได้มีประสบการณ์จัดการเรียน

ในการออกและเบิกถอนใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู การควบคุมกำกับมาตรฐานวิชาชีพ และ จรรยาบรรณครู การพัฒนาครูประจำการอย่างต่อเนื่อง ทำให้องค์กรวิชาชีพครูได้รับความสนใจ จากประชาชนและระบบสวัสดิการของครูที่ดี

4. ประเทศเวียดนาม

การผลิตครูในเวียดนาม โดยใช้กรณีศึกษาจากมหาวิทยาลัยแห่งชาติเวียดนาม และสถานอย พบว่า อาชีพหนึ่งที่คนเวียดนามอยากให้ลูก ๆ ประกอบอาชีพนั้นก็คือ “อาชีพครู” การผลิตครู ในคณะศึกษาศาสตร์/ ครุศาสตร์ของมหาวิทยาลัยแห่งชาติเวียดนาม (University of Technical Education in Ho Chi Minh-City) เกิดความร่วมมือระหว่างคณะวิชา/ วิทยาลัยต่าง ๆ ของมหาวิทยาลัย กับคณะศึกษาศาสตร์/ ครุศาสตร์ ซึ่งคณะศึกษาศาสตร์/ ครุศาสตร์ของมหาวิทยาลัยแห่งนี้สอน ใน 6 วิชาเอก ได้แก่ คณิตศาสตร์ ฟิสิกส์ เคมี ชีววิทยา ประวัติศาสตร์ และอักษรศาสตร์ โดยนักศึกษาที่เรียนในคณะนี้ต้องเรียนเป็นระยะเวลา 4 ปี หน่วยกิตรวมอย่างน้อย 221 หน่วยกิต ประกอบด้วยวิชาการศึกษาทั่วไป จำนวน 63 หน่วยกิต วิทยาศาสตร์พื้นฐานจำนวน 107-110 หน่วยกิต และวิชาชีพครูจำนวน 48 หน่วยกิต ซึ่งวิชาชีพครูนั้นประกอบด้วย วิชาพื้นฐานการศึกษา จำนวน 22 หน่วยกิต โครงงานวิจัย จำนวน 10 หน่วยกิต การฝึกสอนจำนวน 6 หน่วยกิต โดย 3 ปีแรก ของการเรียนนักศึกษาจะต้องแยกไปเรียนวิชาเอกที่คณะวิชา/ วิทยาลัยที่เกี่ยวข้อง เช่น วิทยาลัย วิทยาศาสตร์ หรือวิทยาลัยสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ จากนั้นในปีสุดท้ายพวกเขาจะมาเรียน ที่คณะศึกษาศาสตร์/ ครุศาสตร์ ซึ่งส่วนใหญ่จะเกี่ยวข้องกับวิชาจิตวิทยา วิธีสอน วิธีจัดการเรียนรู้ เทคโนโลยีการศึกษา การจัดการและการเป็นผู้นำทางการศึกษา การอุดมศึกษา การฝึกประสบการณ์ วิชาชีพครู รวมทั้งงานวิจัยที่เกี่ยวกับการเรียนการสอน

5. ประเทศมาเลเซีย

จากรายงานสรุปผลการศึกษาดูงาน ณ ประเทศมาเลเซีย ระหว่างวันที่ 7 - 9 มกราคม พ.ศ. 2546 ของฝ่ายวางแผนและพัฒนา สถาบันราชภัฏเพชรบุรี (2546) ได้ศึกษาดูงานสถาบันฝึกหัด ครู Perlis Teacher College ซึ่งเป็นวิทยาลัยผลิตครูที่มีคุณภาพ มีความเป็นเลิศด้านเดียว คือ การผลิตครู

ปรัชญาของวิทยาลัยแห่งนี้ คือ ครูที่ผลิตต้องเป็นครูมืออาชีพ มีมาตรฐานระดับชาติ เพื่อยกระดับการผลิตครูให้มีประสิทธิภาพสูงสุด สิ่งอำนวยความสะดวกในการจัดการศึกษา เพื่อการผลิตครูมีความพร้อมสูง กล่าวคือ มีอาคารสถานที่อย่างเพียงพอ ประกอบด้วย ห้องเรียน ห้องสมุด ห้องคอมพิวเตอร์ห้องปฏิบัติการต่าง ๆ นักศึกษาทุกคนจะต้องพักหอพักของวิทยาลัย ซึ่งมีกิจกรรมพัฒนานักศึกษา เพื่อสร้างครูดีนอกจากนี้วิทยาลัยครูเปอร์ลิส (Perlis Teacher College) ได้รับนโยบายจากกระทรวงศึกษาธิการให้ทำหน้าที่ 3 ประการ คือ

1. เป็นสถาบันผลิตครูตามระบบ
2. เป็นศูนย์วิทยาศาสตร์การกีฬา
3. เป็นศูนย์วิทยาการ

ทางสถาบันฝึกหัดครูแห่งนี้ได้มีระบบการคัดเลือกนักศึกษาครูที่มีประสิทธิภาพ ทำให้ได้คนดี คนเก่งมาเรียนครู การให้ทุนสำหรับนักศึกษาครูในขณะเรียน และมีงานทำหลังจบการศึกษาทุกคน

ในการผลิตครูนั้นเน้นเรื่องคุณธรรม จริยธรรม โดยนำคุณธรรม จริยธรรมจากศาสนาอิสลามมาหล่อหลอมให้นักศึกษาครูเป็นครูที่ดี ซึ่งนักศึกษาครูต้องนำคุณธรรมจริยธรรมไปสู่ชุมชนและประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมการจัดการเรียนการสอนเน้นคุณภาพขณะนี้ ได้ผ่านการรับรองคุณภาพมาตรฐาน ISO 2000

หลักสูตรในการผลิตครู เป็นหลักสูตรระดับอนุปริญญา 3 ปี

การฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูมีการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู 2 ขั้นตอน คือ ขณะเรียนในภาคเรียนที่ 4 ต้องฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูเป็นเวลา 2 เดือน และขณะเรียนในภาคเรียนที่ 6 ต้องฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูเป็นเวลา 4 เดือน

6. ประเทศนิวซีแลนด์

ก่อนปี ค.ศ. 1990 วิทยาลัยครูและมหาวิทยาลัยจะทำหน้าที่การฝึกหัดครูกระทรวงศึกษาธิการจะให้ความเห็นชอบโปรแกรมการฝึกหัดครู ตั้งแต่นั้นเป็นต้นมาไม่มีหน่วยงานกลางมาควบคุมเนื้อหาวิชาของหลักสูตรการฝึกหัดครู การฝึกหัดครูจึงมีความหลากหลาย ปัจจุบันมีสถาบันผลิตครู 28 แห่ง มีโปรแกรมการฝึกหัดครู 44 โปรแกรมที่นักศึกษาสามารถเลือกเรียนได้

ในปัจจุบันหลักสูตรครูระดับประถมศึกษาหรือหลักสูตรรวบรัด โดยพิจารณาจากผลการเรียนที่ผ่านมา และเพิ่มเติมรายวิชาขึ้น เพื่อให้สามารถสำเร็จปริญญาได้เร็วขึ้น

นักศึกษาครูจะเรียนวิชาครูที่สถาบันอุดมศึกษา และฝึกประสบการณ์วิชาชีพในโรงเรียนได้มีการขยายสถาบันการฝึกหัดครูหลายแห่งขึ้น ซึ่งมีโปรแกรมการเรียนที่มีความหลากหลายโดยเฉพาะอย่างยิ่งวิธีการสอนรายวิชา มีการสอนนอกสถาบันหรือการอนุญาตให้หน่วยงานอื่นสอนบางส่วน หรือมีการสอนร่วมกันกับสถาบันอื่น มีการใช้การเรียนการสอนแบบทางไกล

รัฐบาลได้กำหนดมาตรฐานขั้นต่ำสำหรับสมรรถภาพของครู เมื่อจบหลักสูตรการฝึกหัดครูเพื่อให้แน่ใจว่าครูใหม่จะเป็นครูที่มีคุณภาพ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2540ก)

จากที่กล่าวมาแล้ว สามารถสรุปการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูในต่างประเทศทั้ง 7 ประเทศ ได้ดังตารางที่ 3